

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo. Ako padena ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tabakarnah Schwarz v Solskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računajo po petih vstavah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Gospodarski položaj

prebivalstva Bosne in Hercegovine.

Kmalu po okupaciji Bosne in Hercegovine so se čuli glasovi, da nova uprava teh pokrajin ne bo donesla za prebivalstvo istega blagoslova, kakor se je moralo pričakovati vsled dejstva, da ta uprava preide iz rok barbarske Turčije pa v roko civilizovane krščanske države — Avstro-Ogerske.

In to, kar so že pred blizu dvemi desetletji spoznali bistrovidni možje in politiki, to se danes skoro do pičice vresničuje. Poročila iz okupiranih provincij potrjujejo slutnje onih mož, ki so sodili da prebivalstvo teh pokrajin, po ogromni večini ali skoro izključno slovansko, čaka po okupaciji v enem oziru še mnogo žalostnejša usoda nego pa je bila ona pod turškim jarmom. Kajti ti možje, prijatelji slovanskega ljudstva, so znali, da se poslej začne v teh pokrajinah ona era, katerej pota so bila začrtana na berlinskem kongresu, pota Bismarck - Andrassyjeve politike, ki na široko odpira duri vse-nemškim in madjarskim stremljenjem na bližnjem Vztoku.

V pojasnenje teh namer hočemo svojim čitateljem naslikati gospodarski položaj, v kakršnem se nahaja bosensko prebivalstvo; to pa z jedne najkočljivejših strani, namreč se strani javnih dražb in sodnijskih eksekucij, ki se vrše v teh pokrajinah.

Na splošno je že znano, kake vrste javen napredek je oni, ki se poraja v Bosni in Hercegovini s pomočjo nemškega in madjarskega kapitala in ki osrečuje bosensko prebivalstvo. Najboljši dokaz o »blagostanju«, ki izvira iz te vrste napredka, je pač ta, da jeden del prebivalstva, namreč mahomedani, kar trumoma zapuščajo deželo in da krščanski del istega na svojih tleh pada v revščino in skrb za gmojni svoj obstanek.

Bosansko-hercegovska deželna vlada se sicer prizadeva, da bi ta dejstva prikrila in postavila gospodarsko stanje ljudstva v lepšo luč, v ta namen izdaja brošure in časopise, v katerih se slikajo blagri civilizacije, katera da je vzklila na okupirani zemlji pod žarki nove uprave.

LISTEK.

Sobotno pismo.*)

(Piše Homunculus.)

Ahasverju ni bilo po volji govorjenje o biciklu, češ, da enemu samemu ni dobro voziti bicikelj, ker si utegne glavo razbiti. Dobro Ahasver! Bova pa skupaj vozila, da bo krajši čas. Dobila si bova bicikelj z dvema sedežema ter z njim vozila čez drn in strn, ne zmeneč se za kraško burjo. Udarila jo bova naravnost čez Kras proti Postojni, kjer je nabornica za kandidate goriških deželnih poslancev in odbornikov. Mogoče naju tudi potrdi ta komisija deželnima odbornikoma. Da se pa ne bodeva dolgočasila po poti, vzameva seboj za »garde dame« tudi nekaj »vodnikov«, katerim je na Krasu vsak grm znan. Kake tri ali štiri bo dovolj; kaj ne Ahasverika? Dobro! Sedaj pa naprej! Dr. OOO vtakneva med kolesa, iz katerih bo lahko zopet enkrat občudoval divni Kras. Tuma bo nama bicikelj porival, Kramarjev Dreje bo — »žlajfal«, od zadel bo pa pihal bradati »liberalni duh« in jecljal svoj navadni »saj se razumemo«, kakor kadar se hoče

*) Za soboto zakasnelo. Ur.

Jedno pa je, kar se pogreša v teh uradnih poročilih in to je ona kočljiva stran, o kateri nam je govoriti, namreč: delovanje rubežnih organov v teh deželah.

Posvetimo torej v to praznoto uradnih poročil mi in sicer na uprav priprosti način.

V Sarajevu, glavnem mestu Bosne, izhaja časnik »Sarajevski List«, ki je uradno glasilo Sarajevske deželne vlade. Ta list izhaja trikrat na teden. Na zadnji strani tega lista, navadno pa celo na dveh straneh, prinaša ta uradni list one uradne razglase, katere poznamo tudi pri nas pod naslovom: »eksekutivne dražbe« in ki so strah za vsakega posestnika.

Pred okupacijo te vrste dražb v Bosni in Hercegovini niso poznali. Tudi se v prvih desetih letih niso izvrševale pogostoma. Po uvedanju katastra in zemljiške knjige pa so se tako pospešile, da izgleda, kakor bi se potom teh javnih dražb hotelo dovesti do neke splošne premembe posesti v obeh teh pokrajinah.

V dokaz temu sledeči podatki: »Sarajevski List« objavi vsaki mesec povprečno 118 razglasov o rubežnih dražbah, na leto torej 1416. In ravno toliko družin postane vsled teh dražb brez imetja in brez strehe, pridejo takorekoč na beraško palico. Število tako obubožanih oseb, ako računimo povprečno 5 oseb na jedno družino, naraste torej na — 7000 na leto!

Ako torej pomislimo, da je v Bosni in Hercegovini — po ljudskem štetju leta 1895 — 204.345 zemljiških posestnikov (t. j. velikoposestnikov, svobodnih kmetov in malih posestnikov), od teh pa 88.970 kmetov, kateri na svoja posestva ne smejo delati dolgov, torej se teh posestev tudi ne more prodati na dražbi, — tedaj zadene onih 1416 slučajev eksekutivne prodaje le onih 115.375 posestnikov in pa tiste kmete, ki posedujejo svobodna zemljišča. In to nam podaja dokaz, da izgubi v Bosni in Hercegovini v sedanjih razmerah na leto povprečno 124 odstotkov posestnikov rubežnim potom svoje imetje in streho.

iz zadrege spraviti. A gorje nama Ahasver, ako se komu teh najinih »dinstman-ov« posreči naju od bicikelja izpodriniti! Kakor hitro bi se to zgodilo, potem pride sopet šest slabih puhlih in mrzlih let. V nekih mesecih, ako se nama kaj bicikelj ne pokvari, pripeljeva vse te špekulativne kramarje iz dežele neverjetnosti v — objubljeno ali deveto deželo. Tudi delo jim preskrbiva, ker brez »kšefta« ti ljudje ne marajo biti, samo ako čutijo da »nese«. Deželne odborništa jim sicer ne moreva dati, ker tudi ne »nese« toliko kakor v Gorici, a dobiva jim že kaj primernege. Težkega in trajnega dela niso vajeni, za to pa kaj lahkega, samo — »kšeft«, »kšeft« in »kšeft«! Razdeliva jim pa tako, da se ne bodo »kavsal« med seboj, Gabršček bo prodajal v novi deželi — »maroni«, Tuma svojo neizogibljivo »žajfo« Dr. OOO bo koval obroče za šmirove sode, bradatega »liberalnega duha« pa vtakneva v turščo ali koruzo za strašilo krokarjem, vranam in drugim požeruhom! — Tako bodo lahko vsi zadovoljni, saj se bodo trudili za svoj narod — trehuh Takrat se bo še Tuma toliko »opital«, da mu ne bojo vsake hlače prevelike Gabr-

Kdo pa so povprečno ti nesrečniki? — Po »Sarajevskem Listu« je bilo v 158 konkretnih slučajih 101 ali 64 odstotkov mohamedancev, 54 ali 34 odstotkov krščanskih domačinov, v 3 slučajih ali — samo 2 odstotka priseljencev (večinoma židov)!

Ali pa ni baš v tem razmerju najti ključa do zagonečke, zakaj se trumoma izseljuje mohamedansko prebivalstvo? Razun mohamedancev je največ pravoslavni Srbov, ki zapadejo vsled eksekucij proletarijatu. Mohamedanci in Srbi pa sestavljajo 78 odstotkov vsega prebivalstva in jih zadene 98 odstotkov vseh rubežni.

Oglejmo pa si končno one »dobrotnike«, kateri spravljajo domače ljudstvo Bošnjakov in Hercegovcev v tako ogromnem številu ob posest. Priznati se mora sicer deželni vladi v Sarajevu, da se v Bosni-Hercegovini ne dogaja, kakor glasom »Narodnih Novin«, na Hrvaškem, kjer se izvrši 22 odstotkov vseh eksekutivnih dražb po uradnem naročilu zaradi zaostalih davkov. Tretjina vseh bosansko-hercegovskih eksekutivnih dražb se izvrši na prošnjo ali tožbo »bosansko-hercegovske deželne banke«, katera je nekaka prekrščenafalitnalipska židovska banka. Trije odstotki vseh eksekutivnih prodaj v okupiranih deželah pa se izvršijo na tožbe v »bosensko-hercegovskega hipoteknega denarnega zavoda« ki je tudi židovski in 3—4 odstotki vsled tožba židovskih privatnih upnikov.

Za kake zneske se izvaja tu dražbo nepremičnin, sledi iz tega, da dražbe zaradi 30 K in še manj niso prav nič nenavadnega. A pomisliti treba, kaj to pomeni v deželi, kjer je kočja jedne kmečke družine — čisto njena jedina last — cenjena navadno na 10 do 20 K in kjer mora v glavnem mestu Sarajevu čez 400 »hišnih posestnikov« podpirati po zimski hrano in kurivom javna dobrotnost! In v kljub toliki revščini — v Mostaru, glavnem mestu Hercegovine je celo velik del hišnih lastnikov, katerim mora občina popravljati »hiše« da se ne razsujejo, kar stori občina rajša, da le

šček bo pa tam zopet lahko menjal svoj »lejdik« stan

Za vernih duš dan pretečenega leta prinesla je zvitna stara »devica« »Soča« nekaj črtic v spomin pok. slov. rodoljuba dr. Lavriča. Čudne pojme ima »Soča« o tem blagem rodoljubu. Dr. Lavrič, ako se ne oziramo na njegovo duševno stanje in njegov konec, moramo reči: pojmlil je natanko narodove bolečine umel je svoj narod. Povdarjal je ob raznih prilikah, da edini steber našemu narodu je duhovščina. Obsojal je že takrat vsako razdvojenost med nami, in slutil je, kar se je danes vresničilo »Soča« in njena klika se toraj ne drži njegovih naukov, pač pa delajo ti »narodni rešitelji« naravnost proti Lavričevim nazorom. Zato bi bilo pa bolje, da bi »Soča« bila pustila pok. nesrečnega rodoljuba popolnoma na miru, mesto zlorabljalati njegovo narodno idealnost.

»Sočani«, kateri ste zanesli nesrečni prepir med moj narod, niste vredni imenovati mojega imena! Tako bi povedal dr. Lavrič tem narodovim pijavkam po vsej pravici, ako bi danes živel. Te dni sem čul pogovor dveh »kum-

ohrani svoje občane pod lastno streho, nego pa da bi morala plačevati oskrbo zanje kak drugi občini — in v kljub tej revščini, pravimo, naraste od leta do leta eksekutivnih dražb za 15 milijonov kron v realni vrednosti do 8 milijonov kron. K vsemu temu pa še omenimo ogromnih eksekucijskih stroškov, ki s svojo višino niso v nikaki primeri s toženo svoto in pa neskončno dolge razglase v uradnem listu, ki so jako visoko zaračunjeni, — potem si je pač možno misliti, kak »blagoslov gospodarskega napredka« rosi na to ubogo prebivalstvo Bosne in Hercegovine po okupaciji in ako se ima to ljudstvo veseliti spremembe, ki se je izvršila v teh deželah, odkar mu je odvzet neznosen turški jarem.

Kot najznačilnejšo točko v novi eri nam je poudarjati tisto s v o b o d n o g i b a n j e življenja v Bosni in Hercegovini, ki se sestavljajo okoli prej imenovanih dveh bosenskih bank, — namreč židov. To je živeti, ki si je nadel nekako nalogo, da pomete s svojih rodni tal bosensko slovansko prebivalstvo in naredi prostor onim, ki streme po — gospodarski okupaciji Bosne in Hercegovine.

Ta slika pa nam tudi pojasni gospodarski položaj vsake dežele, v kateri postane omogočeno prosto gibanje takih življenj. . . .

Dopisi.

Iz Cerkna, dne 23. t. m. — Cerkljanski »naprednjaki« ali bolje rečeno: skrajni nazadnjaki iskali so povoda že delj časa z natolcevanjem in lažmi čez našo posojilnico po časopisih. — Toda nekaj časa je imela naša posojilnica pred njihovo puhlo kritiko mir, ko pa so jim stare pogrete politične klobasarije pošle, spravili so se zopet na naš zavod. Premalo pa jim je, da svoje laži raztresavajo le v »Soči« in »Primorcu«, nagromadili so celo predale »Slov. Naroda«, a hitro za tem pa »Sočo« in »Primorca«; češ, sedaj se lahko opiramo s svojim dopisom v »Soči« na »Slov. Narod«. To so zlodejske nakane teh ljudi, kateri so že v svoji strasti tako nizko padli, da nji-

štnih« glavice. Kaj bi ne bili »kumštni«, saj sta bili narodne napredne stranke.

Prvi je rekel: »Joško, ali veš da je Wolf zopet zvoljen?«

Drugi: »Kaj zlodja, ali je res?«

Prvi: »I saj je prav, saj on tudi ne more videti »farjev«, prav tako dela ž njimi, kakor mi čitamo v »Soči«. Res je da je Nemec, pa to je že vse eno, ali je Nemec ali Slovan, samo da je proti »njim«.

Drugi: »A ta-a-ko! Jaz sem pa mislil, da Wolf s »farjem« drži«. —

Kaj ne g. urednik! To je prav »brilantno«. O naprednjaki, naprednjaki! Kedaj spoznajo da je njih »naprednost« obešena visoko nad solncem, katere se po dnevi ne vidi, po noči pa se jej v obližju luna — riga

Lepega večera namenil sem se na sprehod. Luna je čarobno se smehlajoča razprostirala svojo svetlobo po nebesu. Krasen večer, v kljub temu, da je moja pratika isti čas kazala zopet na dež. Korakal sem torej dobre volje naprej. A kar naenkrat švigne nekaj mimo mene, kar je prišlo iz bližnje »butege« za šnops in petijot. Spoznal ga nisem takoj, a zdelo se mi je, da mora biti nekaj v

hova zlodejstva že ne moremo več prište-
vati človeškim.

Spoznati moramo danes, da smo
bili proti tem ljudem predobri, kajti naša
posojilnica jim je bila v materialnem
oziru vedno desna roka, kar morajo sami
pripoznati, ako imajo še kaj spomina. —
**Delali nismo pristransko, dokler nas
v resnici sami v to ne prisilite.**

Ne radi Cerkljanskih izživajočih na-
zadnjakov, za katerih laž bi ne dali
pisavega oreha, ampak radi ljudi, kateri
poznajo dobro naš koristni denarni za-
vod, hočemo pojasniti in pobiti nesramne
laži, katere so spletki Cerkljanski nazad-
njaki iz zgolj političnih namenov.

Med preteklim letom pregledalo se
je poslovanje po revizorjih „Gospodarske
zveze“ iz Ljubljane, — za vsa upravna
leta. Revizijo je zahteval na predlog na-
čelstva celi občni zbor dne 12. avgusta
1900. Zakaj smo zahtevali revizijo, to
cerkljanski obrekovalci dobro vedo; da
pa bodo vedeli tudi drugi, povemo: da
smo zahtevali revizijo zaradi bivšega bla-
gajnika, kateri je bil pristaš vaše stranke,
kateri pa je hranilnično poslovanje čisto
zanemarjal, tako, da ga je bila posojil-
nica primorana odstraniti, ko se je do-
bilo sedanjega uradnika gosp. Gabrijela
Bevk-a.

Čuditi se mora vsaki človek, ko čita,
kaj vse spravi skupaj puhla domišljavost
cerkljanskih „liberalcev“. Pri občnem
zboru dne 19. t. m. videl je vsaki za-
družnik izvirni račun „Gospodarske zveze“
o revizijskih stroških, kateri se čudno
vjemajo s tistim, katerega ste narisali v
„Slov. Narod“ in „Soča“. — Revizijski
stroški znašajo kakor kaže račun 856 K
78 v. S tem računom so bili vsi združ-
niki pri občnem zboru zadovoljni, brez
najmanjšega ugovora, posebno še ker je
ta račun z ozirom na pregledovanje vse
poslovne dobe, primerno majhen.

Kar se pa tiče letnih zaključkov,
smo za odobrenje istih postavljeni od-
borniki in združniki, nikakor pa ne
vsaki kovar umazanih in lažljivih do-
pisov.

Vaše podlo pisarjenje po časopisih
o falsificiranju računov je umazano na-
tolcevanje in obrekovanje, pravo zrcalo
vaše vesti in vaših duš. Z našimi računi
se ne bojimo javnosti ter so vsakemu
na razpolago, kakor jih moramo tudi
predložiti politični oblasti. Saj ste de-
loma združniki tudi od vaše stranke,
zato so vam vsaki čas na razpolago re-
vizijski kakor tudi drugi računi. „Naro-
dovemu“ in „Sočinemu“ dopisniku pa do-
voljujemo, da si ogleda poslovanje naše
posojilnice, da bo znal ločiti kaj je red
in kaj nered. Zabredli ste torej s svojim
zakletim strankarstvom že celó na go-

sorodu liberalnemu in alkoholovemu du-
hu. Nisem se motil. Takoj privró še
drugi za njim kakor čebele iz uljnaka.
Prvega, kateri je prišel za njim, ga je
vino že na stopnicah vzelo v svojo
oblast. Padel je; a koj na njega drugi,
na oba tretji in tako vsi zaporedoma.
Ustavil sem se, ter pomilovalno gledal v
ta liberalni „babilon“, okoli katerega je
dišalo po „naprednosti“, toda ne preveč
prijetno. — Hoteli so se spraviti na noge,
pa liberalne noge niso hotele nositi li-
beralcev. Radoveden sem bil, kako bo
to konec vzelo, zato še nekoliko poča-
kam. Spodnji so vpili in grčali pod težo
drugih, drugi se zopet hudovali na celi bo-
žji svet, a luna se jim je — smijala.
Sedaj pa se začne prava babja praska:
„h . . . ti si zastoj pil, zraven si še
goldinar dobil, ko si šel volit . . . Še en
liter . . . Živijo Tuma . . . h . . . pust
me, pri moj duš! . . . p . . . Tuma,
tri tedne sem agitiral, . . . hudič, . . . mi
naprednjaki! . . . strela . . . ti nisi
nocej nič plačal . . . Ti nisi . . .
Tuma . . . frrda-aama-ano . . . lu-umpi
. . . V tem pa je luna zatonila, kakor
bi se ji ne zdelo vredno gledati te iz-
mečke človeštva. Bravo! Vivat napred-
nost goriških liberalcev! Le tako naprej,
bo že šlo — kar samo! Servus, gospod
urednik! Vas pa za pustne „praznike“,
zopet kaj obiščem!

spodarsko polje. Brez prepira torej ne
morete živeti. Le tako naprej! Bodite
uverjeni da izvršujete „narodno delo“; in
za tako delo zaslužite po pravici ljudske
obsodbe, kakor je tudi vas in vaša po-
četja obsodil celi občni zbor dne 19.
tega meseca.

Odbor, „Hranilnice in posojilnice“
v Cerknem, pooblaščen od celega občnega
zbor-a.

Iz Sv. Križa na Vipavskem. —
(Nove občinske volitve). Naša
županija spada med velike; obstoji iz 3
davnih občin: Sv. Križ, Dobravlje in
Vel. Žablje. Prva šteje nad 1200, druga
nad 500, a tretja pod 500 ljudi. Naravno
je, da je bil doslej župan vedno v prvo
imenovani občini. Obširna županija se
odlikuje po tem, da ima občinsko gospo-
darstvo v redu. Oblastnije nimajo izven-
rednih opravil z našo občino, ker se je
gospodarilo v splošno zadovoljnost. Ni
čuda, saj je bil dolgoletni župan, pošte-
njak od nog do glave, daleč znani g.
Terpin. Zaupanje ne uživa le v do-
mači županiji, ampak tudi zunaj nje.
Dolgo vrsto let je bil ud cestnega od-
bora in c. kr. okr. šol. sveta. Dve dobi
pa je soglasno izvoljeni načelnik cest-
nega odbora. V županiji pa sta dva go-
spodarska sveta za Dobravlje in Velike
Žablje. Stara želja V. Žabelejev je, da
bi dobili neke samostojno župnijo (faro),
ampak tudi županijo. V novejšem času
pa se je rodila želja po samostojni žu-
paniji tudi v Dobravljah. Starešinstvo ni
nikdar ugovarjalo želji po ločitvi, ampak
je vedno soglasno pritrjevalo prošnjam
za ločitev. Deželni odbor pa jim ni ho-
tel prošnji ušlišati. Razlogi so znani.
Sicer je vladala v obširni občini pri-
merna zadovoljnost. Volitve so se vršile
navadno mirno brez posebnih bojov. Pri
zadnjih obč. volitvah se je pokazalo ne-
kaj več strankarstva. Vse drugače obeta
biti letos. Boj, ki se je bil tako strastno
ob deželno-zborskih volitvah, ni priza-
nesel tudi naši občini. In nasledek temu
boju bode boj ob predstojajočih občinskih
volitvah.

„Naprednjaki“ so na delu že od
deželno-zborskih volitev, pomoči iščejo
tudi po sosednjih občinah; posebno iz
Ajdovščin, jim je neki obljubljena
vsa pomoč. Mogoče, a ni verjetno, da bi
se Ajdovci tako spozabili, da bi hoteli
sejati razpor v sosednji občini, katere
prebivalci bi utegnili vračati šilo za og-
njilo.

Iz Šempasa. — „Soča“ od dne 18.
t. m. se je prav „moško“ pohvalila o
velikem številu „Primorčevih“ naročnikov.
Piše namreč, da je izhajal „Primo-
rec“ lansko leto le v 2300 iztisih, a le-
to da ima okroglo 900 naročnikov več.
To se lahko verjame, a koliko naročnine
dobiva od vseh teh „naročnikov“, to ne
more nikdo vedeti.

Da izide „Primorec“ v tolikih izti-
sih, to ni nič čudnega. V našo občino
n. pr. prihaja precej veliko število „Pri-
morec“, a plačana naročnina znaša le
malo, in z mirno vestjo lahko rečem, da
tretjina teh naročnikov niti ne plača
naročnine.

K temu navedem le dva slučaja:
v Šempasu stanuje neki Fr. O., kateremu
izhaja „Primorec“. Ko ga je enkrat nekdo
vprašal, zakaj čita ta list, mu je odgo-
voril: „čitam ga edino le radi tega, ker
ga dobivam zastoj, ako pa naročim
„Primorski List“ bodem moral plačevati
vsako leto vsaj 3 K, katerih pa, kakor
veste, nimam preveč, ker sem eden iz-
med največjih revežev v tej občini in
mi je nemogoče plačevati naročnino.“

Dalje: „napredni“ kolovodja „bimbo“
dobiva mesto enega iztisa „Primorca“,
na katerega je naročen, kar 32 in tudi
več iztisov in vse to zastoj.

Ako se pa to godi v vsaki občini,
je pač verjetno, da izide „Primorec“ v
tolikih iztisih.

Iz Podmelca. — V „Soči“ z dne
18. t. m. toži nek „domačin“ tam iz Kneže
oziroma iz Temlin, „da se že dolgo ni
videlo v časopisih imena Podmelec zapi-

sanega „ne za slabo ne za dobro.“ Temu
nedostatku je „domačin“ odpomogel s
tem, da o Podmelcu piše v „Soči“. Hvala
Bogu! Podmelec je sedaj rešen pozablji-
vosti, kajti zapisano je njegovo ime, sicer
„za slabo“ pa vendar zapisano je, in
sedaj ni treba nikomur „na drobno po-
gledati ali ni morebiti ta vas izginila s
površja zemlje“.

Budalosti, ki jih je „domačin“ na-
tlačil v svoj dopis, so vredne, da se tudi
čitatelji „Gorice“ nekoliko z njimi poza-
bavajo — saj imamo predpust!

O naših dobrih Podmelčanih piše:
„Nič ne bom lagal, ako rečem, da so
ljudje prišli na črno suknjo g. žup-
nika, kajti kamor se obrne, tam skaklja
cela župnija za njim!“

Pomislite dragi bralci! 2009 Podmel-
čanov in vsi smo prišli na črno suknjo
g. župnika! To ni kar si bodi! Kaj takega
ne dobite niti v Ameriki! Od sedaj naprej
v Podmelcu ne bomo več govorili: ta ali
oni je umrl, temveč tega in tega je
g. župnik odrezal ali pa zgubil raz svojo
črno suknjo.

Ta napredna luč toži tudi, da nič
ne napredujemo. „Stojimo“, pravi, „kakor
star zid, ki se stara in s časom podira“.
Kako duhovita primera! Trdi, da je bila
naprava sv. križevega pota in poprava
cerkve silno draga, kar je ubogemu kmetu
napravilo mnogo skrbi, — kje denar
vzeti, kajti v cerkveni blagajni je bila „le
na v a d n a tema in palčevina!“ On torej
dobro ve, da je v cerkveni blagajni „le
navadna tema in palčevina“ in da po-
prave v cerkvi „ubogemu kmetu naprav-
ljajo dosti skrbi“, pa vključ temu napada
cerkveno oskrbnitvo, da ni ure v zvo-
niku in da so orglje stare.

In kako imenito piše o uri in
orgljah! „Cerkvena ura že dolgo let ne
daje potrebnega glasu; ne znamo, kaj ji
manjka, olja ali smole!“ Po našem skrom-
nem mnenju ji skoro gotovo manjka
„smole“, s to bi ji dopisnik lahko po-
stregel, kajti ves dopis njegov priča, da
je njemu nikakor ne manjka. Povedal je
tudi, kaj pomeni tista črna lisa na zvoniku.
Ta črna „madež“ pravi, nam predstavlja
francoskega orla! Kako smo mu hvaležni
Podmelčani, da nam je razvozlat to „črno“
uganko! Torej francoski orol je to! To
bodo gledali zdaj „ptujci“ in nas zavidali,
da imamo nekaj, kar ni najti daleč okoli:
župnikovo črno suknjo, na kateri nas je
okoli 2000 prišitih in francoskega orla
na zvoniku!

Res! Kedo bi si mislil, da tiste packe
na zvoniku pomenijo francoskega orla.
Ex ungue leonem — iz te duhovite raz-
rešitve spoznaš, dragi čitatelj, da naš
„domačin“ ni tako neumen, kakor bi ga
človek na prvi pogled sodil. In kaj vse
je zapazil v orgljah! Pravi, da so notri:
„miši, podgane in muhe, ki vsaka po
svoji naturi šumi!“ Izvrstno! Prihodnjic
morebiti zasledi, da kaj tacega šumi v
njegovi glavi!

H koncu svojega dopisa pa si je
privoščil še „kaplančka“. O njem piše,
da ima nalogo „delati nemir in spolnovati
ukaze“. Ubogi kaplanček! Ako dela ne-
mir in ukaze spolnuje, ni prav dopisniku,
če bi jih pa ne, zameril bi se tistim, ki
so mu naložili to „nalogo“! Res, ta pod-
melški kaplanček ima težko stališče! Na
eno stran se mora zameriti, naj se stiska
kakorkoli.

O volitvah, pravi dopisnik, da je ta
kaplanček „z vsemi blagoslovljenimi križi
in palicami celih 14 dnij volilce pre-
ganjal“. Žalostno! Kako je vendar hu-
doben ta kaplanček! Svojih „blagoslov-
ljenih“ palic se v to poslužuje, da volilce
preganja! No, sedaj pa si gotovo ne bo
več upal kaj takega!

Kaplančkov prijatelj obljublja, da bo
še spregovoril. Da bi le hitro kaj sklo-
basal dokler je še predpust! Bralcem
„Gorice“ bo o njegovih „špasih“ poročal
„Kaplanček“.

Iz Kožbane. (Konec.) — Kar se
torej tiče „tihotapstva“ in „kontrabande“,
moram Vam že naravnost reči, da ga
največ delajo najbrže tamošnji obmejni
ljudje. Saj ste sam v istem duplikatu

„Soče“ izjavil, da imate skušnjo v tem,
da „za dva klobuka se ne plača več
kazni nego eno krono“. Torej zdaj veste,
kaj so „kontrabandirji“!

Vaše ponovno predbacivanje gosp.
županu zaradi kongruje je pa že tako,
da bi Vas moralo biti sram, ako bi imeli
Vi le še količkaj časti v sebi. Saj ste
vendar pri pobiranju kongruje za Vašega
č. g. kurata vsako leto, in to celo kot
revident, navzoč! In kot tak tudi dobro
veste, da se niti polovico tega, kar znaša
kongrua, ne dobi ob določenem dnevu
tamkaj! V istem „Primorcu“ pa pišete:
ako kateri ne plača kongruje, se ga pa
zarubi. — To je logika „ex-profexo“!
„Pej kaku je ž Vami“ — ste-li res zno-
rel? Kaj pa more storiti župan po več-
kratnem brezuspešnem opominu s pla-
čilnim nalogom, nego pustiti rubati? Ste
pač revček duševni! Morda mislite, da
naj župan segne v svoj lastni žep ter
plačuje mesto zamudnikov? Vi bi naj-
brže storil kaj tacega, zato se Vam tako
sline cedé po „mastnih odstotkih“. Ali
da v novič s svojo „žuljavo roko“ dre-
zate v kongruo, dokazuje pač, da ste
eden najhujših zdražbarjev, ki hočete
imeti razpor med županom in Vašim g.
kuratom. Pazite, da ne bodele žel, kar
sejete!

Ker ima vsaka reč en konec, le
klobasa ima dva, kakor pravi pregovor,
Vam že danes povem, da bode tudi Va-
šega županovanja in Vaše prevzetnosti
kmalu konec.

In s tako ničlo naj se bavimo še
nadalje? Ne, tudi tega bodi konec! Za
odslovnico vzemite saboj le še to-le:
Naš sedanji župan že 15 let pošteno
županuje v tej občini. Ako nimamo po-
trebnih cest, ni o n kriv. Trdil se je
mnogo, kajti le po njegovem trudu —
ko se je leto za letom s prošnjami obra-
čal do preč. g. dr. Gregorčiča in drugih
gospodov, — je vlada obljubila 26.000 K
in deželni zbor 6.000 K za našo prepo-
trebno cesto ob potoku Kožbanšček. Za
Seniško in Skrljevsko cesto je tudi do-
ločil korminski cestni odbor nekaj pod-
pore. — vse to po prizadevanju našega
sedanjega župana. Ako bi nam ne bil
torej nič drugega pridobil nego to, mu
moramo biti hvaležni.

Ohranite torej obrekovanje ljudij
za se, ki Vam niso drugega žalega sto-
rili, kakor da ne trobijo v Vaš „napred-
ni“ rog, saj se s tem le smešite!

Politični pregled.

Dne 4. februarja se torej zopet
snide državni zbor. Na dnevnem redu
prve seje bodo ti-le predmeti: dovolitev
kontingenta vojaških novincev, bosniške
železnice in pa naslov inženirjev.

Danes se je začel proračunski od-
sek baviti s proračunom naučnega mini-
sterstva. Ako se bodo razprave tudi o
tem poglavju vršile tako mirno in stvarno
kakor so se vršile o drugih poglavjih
državnega proračuna, potem bode v par
dneh tudi ta zadeva rešena. Nemci so
mislili ustavljati se postavkam glede celj-
ske in opavske gimnazije in glede češke
tehnike v Brnu. V tem pogledu so se
vršila pogajanja te dni med njimi in na-
učnim ministrom. Kak uspeh da so ta
pogajanja dosegla, izvemo že danes ali
jutri.

Potovanje prestolonaslednika nadvojvode Franca
Fe'dinanda v Petrograd.

Listi poročajo, da potuje nadvoj-
voda Franc Ferdinand v Petrograd začet-
kom meseca februarja. Namen temu
potovanju da je ta, da se naš presto-
lonaslednik zahvali carju na njego-
vem imenovanju generalom ruske ko-
njice. Listi izražajo mnenje, da je to po-
tovanje sploh znak zboljšanja razmer
med našo državo in Rusijo.

Preosnova našega topničarstva.

V petek 24. t. m. se je vršil že peti
vojni svet pod predsedstvom cesarjevim
V tem svetu posvetovali so se tudi o
vprašanju novih topov. Tozadevna po-
svetovanja posebno glede velikih topov
s pripravo se bodo še nadaljevala in se
bodo vršili poskusi z njimi prihodnje
jeseni. Naprava planinskih topov pa začne
se kmalu in se predložijo dotični stroški
v odobrenje prihodnjim delegacijam, ki
se bodo vršile prih. meseca maja. Prišli
so tudi do prepričanja, da jedna sama
oseba ne more zapovedovati bateriji ob-
stoječi iz osmih topov in se bode zaradi

tega skrčilo število vsake baterije za dva topova, tako, da bo obstajala poslej baterija samo iz 6 topov. Tri take baterije bi tvorile jedno divizijo in dve taki diviziji pa jeden topničarski polk. Potemtakem bi štel vsak topničarski polk 36 topov. Tudi se govori, da se bo organizirala za havbice posebna artilerija kakor tudi, da se bodo preosnovala planinske topničarske divizije, ki štejejo dosedaj vsaka po 11 topov.

Avstrija in Rusija.

V zadnjem času so poročali listi, da se med našo državo in Rusijo vrše neka pogajanja, ki merijo na to, da bi se sklenila med njima trgovinska pogodba. Inicijativo pri tem je poprijelo Wittejevo ministerstvo v Petrogradu. — Ruski list „Birzevije Vjedomosti“ povdarja, da bi bila taka pogodba v veliko korist avstrijski industriji, katerej bi bila potem odprta pot na ruski trg. Ta pogodba bi bila odgovor na nov nemški carinski tarif in je upanje, da se izvrši.

Domače in razne novice.

Poziv dr. Tumi! — Slovesno in odločno pozivljemo deželnega poslanca dr. Tuma, naj trditev, da je „duhovščina Tolminskega okraja ljudem grozila z večnim pogubljenjem, — ako ne volijo g. Klavžarja“, ali dokaže ali pa javno prekliče. V slučaju, da tega ne stori, imeli ga bomo za nesramnega lažnika in podlega obrekovalca, ki ni vreden naslova: „deželni poslanec“.

Več duhovnikov Tolminskega okraja.

Odlikovanje. Nj. Vel. cesar podelil je c. kr. davčnemu višjemu nadzorniku g. Francu Zarliju naslov in značaj finančnega svetnika.

Za „Šolski Dom“ so plačali predsedništvu: Anton Manzini, vikar v Starem selu 5 K; Ivan Kodre, župnik v Sv. Križu 20 K. — Potom poštne hranilnice je poslal Gorski duhovnik 15 K.

Srečna hvala!

Vabilo. — „Slov. Čitalnica“ v Gorici priredi v četrtek 30. t. m. ob 8. uri zvečer na občno željo gg. plesalcev v svojih prostorih plesno vajo.

Zabavni večer „Slovenske Čitalnice“ v Gorici, katerega je priredila preteklo soboto svojim članom in povablencem, sponesel se je v resnici prav lepo in v splošno zadovoljnost udeležencev. Udeležba je bila proti vsemu pričakovanju mnogobrojna. V dvorani smo videli zbrano skoro vso našo boljšo mestno inteligenco. Prostorji okoli miz so bili do zadnjega zasedeni. Zabava je bila prav živahna in domača. Orhester, broječ 15 mož godbe tukajšnjega c. kr. pešpolka št. 47, je izvajal, kakor je o njem znano, prav izborno razne skladbe, mej temi tudi več slovanskih ter je žel mnogo pohvale od strani občinstva. — **Koncert** je imel sicer trajati dalje časa, toda zbrano mladež so začele srbeči pete tako, da je moral čitalnični predsednik naznaniti, da treba narediti prostor v dvorani kar se je rade volje storilo. Kakor bi trenil so izginile mize iz dvorane in plešoča mladina je zavzela v njej svoje gospodstvo. Plesala je in rajala ta naša mladež, da je bilo veselo videti. Rajanje je trajalo v pozno noč. — Razšli smo se v prepričanju, da je naša „Čitalnica“ šo vedno ono društvo, v katerem človek nahaja ono mirno in zadovoljno zabavo, kakoršne smo bili navajeni že od nekdaj ter da to ostane v kljub prizadevanju izvestne klike, ki je zanesla razdor povsodi in žal dokaj ogrenila tudi naše društveno življenje.

Uredniški nadzorovalni odbor „Soče“. — Nekako skrivnostno se vrši politično delovanje Tumove „nerodno-nepotrebne“ stranke. Zaupniki te stranke se morajo obvezati že pri imenovanju s svojo možko besedo in svojo očetnim podpisom, da bodo „varovali vselej popolno tajnost v vseh namenih stranke, zlasti vseh poročil ali naročil izvrševalnega odbora ter da bodo izvrševali brez prigovora naročila tega odbora, ki odgovarja za umestnost ali neumestnost svojih naročil“.

Kdo bi ne želel poznati mislečih glav, ki tvorijo ta znameniti izvrševalni odbor, ki morajo misliti za vse druge? Tu jih imate! Leta 1900 so bili izvoljeni v ta odbor ti-le gospodje: Šavle Peter, krčmar v Čepovanu; Jakil Andrej, tovarnar v Rupi; Konjedic Rudolf, oenolog; Lokar Anton, župan v Ajdovščini; Dekleva Ivan, veletržec v Gorici; Muha Anton, krčmar in veleposestnik v Lokvahu; Mozetič Josip, krčmar v Prvačini;

Pavletič Josip, veleposestnik v Gabrijah; Juretič Anton, trgovec v Kobaridu; Čaharija Ivan na Nabrežini; Kosovel Ant., nadučitelj v Sežani; Obrsnel Andrej, krčmar in Divač; Svara Josip, krčmar in župan v Komnu; Bajc Anton, nadučitelj v Renčah; Zega Miha, krčmar in župan v Kanalu; Gabršček Oskar, krčmar in župan v Tolminu; Reya pl. Anton, župan v Kozani; dr. Stanič, advokat; dr. Tuma, advokat; Andrej Gabršček, tiskar; dr. Rud. Gruntar, odv. koncipijent. — Eden izmed teh gospodov se je preselil v večnost, nekateri so se spametovali ter izstopili iz izvrševalnega odbora, tako da danes res ne poznamo vseh gospodov, ki odgovarjajo za „umestnost ali neumestnost“ dekretov Tumovega konventa.

Ta izvrševalni odbor je meseca marca l. 1900 določil „Sočo“ in „Primorca“ za glasilni „narodno-napredne“ stranke ter izvolil uredniški nadzorovalni odbor 5 gospodov. Dr. Tuma je to naznanil svojim zaupnikom v posebni tajni okrožnici z dne 1. junija 1900, v kateri čitamo: „Izvrševalni odbor je sklenil za lastnikom „Soče“ in „Primorca“ tako zvezo, da bosta lista zvesto tolmačila politično stranke. V ta namen je osnovan poseben uredniški osek. V teh listih se bo zrcalila politika stranke“.

O tem uredniškem nadzorovalnem odboru, v katerem so združene najbistrejše glave, rekli bi diplomati Tumove stranke, je pisala „Soča“ že 24. marca l. 1900, a imej teh nadzornikov nismo mogli dolgo izvedeti. Slučaj jih je razkril in „Gorica“ jih je nedavno objavila. Nič ne bo škodovalo, ako jih zopet imenujemo. Predsednikom uredniškega nadzorovalnega odbora, lahko bi rekli, višji cenzor „Sočine“ morale, je kapladi dr. Tuma; člani pa so: oenolog R. Konjedic, tovarnar Jakil, dr. Gruntar in prof. Seidl. Ti gospodje so reprezentanti tiste velevlasti, katero imenujemo žurnalistiko, oni so regulirajoči javnega mnenja na Goriškem. Velika čast, še večja oblast je združena v rokah teh 5 nadzornikov. Oni določajo, komu naj „Soča“ vihti kadilnico, oni pa tudi imajo v svojih rokah grom in strel. Lahko so torej ponosni na tako nadzorsivo.

A glejte čudo!

Ko smo nedavno objavili imena teh gospodov, skusala je „Soča“ kar nekako zapikati eksisterco tega nadzorovalnega odbora; o enem nadzorniku trdila sta Gabršček in njegov urednik I. Kavčič, da ga ne poznata pri nadzorstvu ter da sta le onadva pri „Soči“ merodajna...

Pravemno, razumemo zadrego gospodov nadzornikov, „Soča“ je zagrešila, odkar jo ti gospodje nadzorujejo, toliko, da ne mara za to pihče prevzeti moralne odgovornosti. Ali naj imenujemo poveljstvo „Tuti trutti“ in ostudno napredarje duhovskega stanu? Kdo se ne spomnja, kako je „Soča“ hvalila socijalo-demokracijo, kako je pisala povodom 400-letnice združitve naše dežele z Avstrijo? Kdo presteje vse osebe duhovskega in posvetnega stanu, katere je „Soča“ v tekom zadnjih let blatila in obrekovala?

Ali ni torej naravno, da se nadzorniki takega lista nekako „ženirajo“?

Mi pozdravljamo to kot prvo znamenje poboljšanja teh gospodov. Ko bi se pa morala v tem varali, poudarjamo že danes, da bomo odslej smatrali goričane gospode za vse odgovorne, kar bo „Soča“ še zagrešila. Za morebitne nadaljnje napade, laži in obrekovanja, za nadaljno pohujšljivo pisavo „Soče“ ne bo pred slovensko javnostjo odgovoren le lastnik in urednik „Soče“, marveč pred vsem gospodje dr. Tuma, dr. Gruntar, Rudolf Konjedic, Andrej Jakil in prof. Seidl.

Deželno odborništvo in dr. Tumovo glasilo. — Deželno odborništvo, ta za dr. Tuma izgubljeni raj, dela kolovodjem „narodno-napredne“ tako preglavico, da se je res bati, da ponore. Naj se vendarjedenkrat umirijo gospodje, naj gledajo raje na to, da spravijo v red druge zadeve, ki bi jih morale veliko bolj interesirati in pri katerih je njih slava in njih bodočnost v veliko večji nevarnosti! Mi smo popolnoma prepričani, da bode poslovanje v dežel-nem odboru, kar se tiče onega referata na slovenski strani naše dežele, katerega je imel v rokah dr. Tuma, vsestransko bolj redno, stvarno in pozitivno, nego pa je bilo v preteklih šestih letih. O tem se bodo najbolj prepričala v kratkem dotična županstva, ki so bila dr. Tumovih šikan in dlakocepljenj že do vrh glave siti. Bahači! Na dan s pozitivnimi dejstvi, ki naj dokažejo tisto „blagodejno“ dr. Tumovo delovanje v prid goriški deželi! (Ali je to morebiti užitina? Op. stavca.) Najsmesnejše pri pri vsem tem pa je to, da ti ljudje naše ljudstvo plašijo s tem, da so prišli v de-

želni odbor ljudje, ki ničesar ne razumejo o kmetijstvu. In kdo so ti ljudje? Dr. Anton Gregorčič in prof. Berbuč ter njihova namestnika gg. Anton Klančič in Ant. Jakončič. Prva dva sta kmečka sinova, katera sta svojo prvo mladost preživela v domači kmečki hiši in sta potem še kot dijaka o počitnicah gotovo sama morala poseči večkrat po kmečkem orodju, kakor je to že navadno pri dijakih iz kmečkih domov. Druga dva sta pa veleposestnika in je posebno prvi, ki se od svojih mladih nog vedno in izključno peča z upravo svojega lepega posestva. In ti gospodje naj bi ne razumeli ničesar o kmetijstvu? Razume pa naj o kmetijstvu ljubljanskega mestnega soštarja sin dr. Tuma, ki mogoče še danes misli, da rastejo kurja jajca — na vrbi in ki pravi, da kmetu ni pomagati!

O ti preklicane svitle kronice! Ko bi teh ne bilo, kako bore malo bi se ta „napredna“ gospoda brigala za to odborništvo! Dokler so mislili, da so te svitle kronice nakazane dr. Gregorčiču, napadali so njega, pustivši popolnoma v miru g. Antona Klančiča, zdaj pa, ko so zvedeli, da so te svitle kronice nakazane g. Ant. Klančiču, napadajo pa tega. Poprej ni vedel ni znal in ni ničesar razumel dr. Gregorčič, zdaj pa je g. Ant. Klančič oni, ki ničesar ne ve in ničesar ne razume! In na kak način so se spravili nadenj! Prav tako, kakor da bi bil njih podložnik! Ukazovati mu hočejo celo, kje da naj stanuje, kje da naj sprejema akte! Mogoče da mu bodo tudi začeli predpisovati, kolikokrat na dan naj je, kdaj zvečer naj gre spat in ob kateri uri zjutraj mora na spate! Da, postali so ti — buteljni tako smešni, da so se jih začeli sramovati celo njih pristaši. Prepričani smo, da bi bil g. Anton Klančič kar čez noč najboljši človek in najpametnejši v očeh teh ljudi, ako bi pustil, da se mu prinašajo deželni akti v — Tumovo pisarno in da ga dr. Tuma nadomestuje v poslovanju in — prejemanju svetlih kronic. V tem slučaju bi mu ti ljudje ničesar ne očitali, ako bi v resnici nič drugega ne delal nego prihajal k sejam deželnega odbora in tam čital poročila, katera bi mu izdelal dr. Tuma. V tem slučaju pravimo, bil bi g. Anton Klančič varen pred „Sočinimi“ napadi, ako bi ga tudi drugače po cele tedne ne bilo v Gorico.

Fizikalna predavanja v Dreherjevi dvorani pretekli četrtek in petek nudila so poslušalcem zares izreden užitek, in gotovo se nobeden ni kesal radi njih poseta. Predavatelj g. Dähne ima nepresežno zmožnost, spravi predmete najviše strokovnjake učenosti v tako poljudno obliko, da jih lahko razume vsak pazljivi lajik. Začenši s temeljnim pojmom, ki ne zahteva nobenega strokovnjakega predznanja, izvaja iz tega posledico za posledico, dokler ne dojde do končnega glavnega dejstva. In dokler mu usta govore, se gibljejo roke neprestano, pripravljaje nastopni poskus, tako da se po imenovanju pojma isti tudi že prikaže v vsej krasoti močne električne luči, enkrat kot projekcija na velikem belem zastoru na odru, drugič kot povečana senca kakega drobnega predmeta, tretjič kot razsvetljeni predmet sam. Na ta način nam je razložil prvi večer brezžično telegrafijo in telefonijo, počenši s pojmom magnetnega in električnega polja in potem razkazavši zvezo magnetizma z elektriko, električno valovanje in resonanco in bistvo „cobärrerja“ (glavnega dela brezžičnega telegrafa). Drugi večer pa je začel s pojmom svetlobnega in zvočnega valovanja in nas pripeljal preko pojavov interferencije, šara (spektrum), razkrojenja belih žarkov v barvene in narobe itd. do razumevanja fotografiranja v naravnih barvah. Pokazal nam je nazadnje celo vrsto tako nastalih barvenih fotografij, projiciranih na zastor, ki so vzbujale najživahnejše občudovanje. Škoda, da je predavanje kazilo našim ušesom nenavajeno govornikovo saksonsko narečje in njegova napaka, da mnoge zloge in celo bistvene izraze so sebnost na koncu stavka nekako požira, t. j. tako zamolklo izgovarja, da jih ni slišati. Obetal nam je, vrtniti se čez par let z novim programom. Brez dvoma bo takrat udeležba še veliko ogromnejša, kakor je bila že zdaj, ko je prišel k nam kot neznanec.

Novi most čez Sočo pri Barki. — O stavbi tega mostu se poroča, da je vsa železna dela pri mostu prevzela tvrdka Wagner v Gradcu. Železja bo 900.000 kilg. Ves material bo došel na mesto izgotovljen do konca tega leta a meseca februarja 1903 pa mora biti most dovršen.

Števílo zaprtih v tuk. zaporih l. 1901. — Lansko leto so bile prignane v tuk. preiskovalne zapore 304 osebe,

od teh so zapustili zapor vsi razun 22ih. Prišlo pa jih je v zapore, da prestanejo kazni, 296, od teh jih je koncem leta še ostalo v zaporih 42.

Od strani okrajnega sodišča bilo je pripeljanih v zapore 100 oseb; obsojenih pa je bilo 822, razun 15 prestali so vsi ti kazni. Policija jih je zaprla 612, od teh je ostalo v tekočem letu še 10 v zaporu. Odnanih je bilo 97, trije se nahajajo še v zaporih, ker se ne ve, kam da so pristojni. Med temi obsojenimi in zaprtimi je bilo 167 žensk. 34 kazen-cev so odpeljali v Gradišče in Koper, ki imajo vsi skupaj prestatl kazni 64 let in 1 mesec.

Vendarjedenkrat! — Vsakemu se je zdelo čudno, zakaj ta stoji toliko časa prazno veliko poslopje pri „rusi hiši“, ki je namenjeno, da vsprejme pod svojo streho tukajšnje hirajoče ubožce. Kakor čujemo, bode jelo vendarjedenkrat izpolnjevati svoj namen in to dne 1. februarja t. l. Pri vsem tem pa ostane poslopje še vedno brez kuhinje in kakor čujemo, dovažala se bode hrana hirajočim iz drugega poslopja na — vozičkih. Kje so imeli pač glavo gospodje pri izdelovanju načrtov in pri potrjenju istih!

Sneg. — V nedeljo popoldne je snežilo celo v našem mestu. Ali sneg ni obležal v mestu, pač pa je dobro pobelil bližnje hribe, posebno trnovski gozd in Caven; s Krasa se nam pa poroča, da ga je ondi padlo celo za pedenj visoko.

Samomor. — Včeraj opoldne se je vstrelil na pokopališču sv. Lenarda v Gradcu gosp. Ivan Chénévère, ravnatelj centralnega poštnega urada v Gradcu. Pokojnik je Goričan, še le 52 let star. Uzrok samomoru pravijo nekateri da je bila neozdravljiva bolezen, drugi pa pravijo, da je bil uzrok njegovo domnevanje, da ga vse preganja.

„Slavčeva“ maskarada. — V nedeljo dne 2. februarja 1902 priredi ljubljansko slovensko delavsko pevsko društvo „Slavec“ v „Narodnem Domu“ veliko društveno maskarado. Telovadna dvorana bode pri tej priliki spremenjena v čarobno gozdno pokrajino. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Prizori v začaranem gozdu: 1. V zakletem gozdu; 2. Razgled pri puščavniku Antonu; 3. Pri čarovnici; 4. V razbojniškem brlogu; 5. Polnočni ples na Kleku. — Vstopnina za člane 1 K, maske 1 K in obitelji po tri osebe 5 K.

Narod lažnjivecev so Ginnarji v Afriki. Kakor poročajo potniki, ima med njimi oni večjo veljavo in ugled, ki se zna bolje lagati. Kdor hoče postati minister pri kralju Aba-Difatu, e tem mora iti preje po celi deželi glas, da je velikanski lažnik. Aló „Sočani“ v — Afriko k Aba Difatu!

S koncem sveta zopet — nič. Listi so zabeležili, da ameriški astronomi naznanjajo, da fiksna zvezda Groombridge s hitrostjo 240 kilometrov na sekundo leti naravnost proti naši zemlji. Dotično vest so ironizirali in prav so imeli. Dotična zvezda je od zemlje oddaljena 225 milijonov kilometrov. Ako bi zvezda na leto tudi 10 milijard kilometrov pomaknila se proti naši zemlji, potrebovala bi vendar 22.500 let, da bi premagala razdaljo do naše zemlje. Po tem računu pade Groombridge šele 4. januarja leta 24.401 na našo zemljo. Nam se torej te zvezde še ni treba prav nič biti.

Izjava

Dne 22. t. m. sem bil od g. Antona Leba n-a nadučitelja iz Komna, pri delu hudo napaden (zraven mene je bilo še 7 oseb) in to zaradi neke pisave brez podpisa.

G. nadučitelj, slabo ste zadeli! Zaradi pisave, katero ste mi očitali, Vam resnici na ljubo povem da nisem bil nikdar v dotiki še z nobenim brezimnim pismom, še manj pa da bi je pisal, dasiravno sem slišal še lanskega leta pogovor med ljudmi, da ste prejeli neko brezimno pismo in da sumite name. Ta sum ste ravno istega dne potrdili z besedami: da poznate pisavo. V resnici Vam povem, da moje pisave že 16 let videl niste. Pa akoravno ste imeli sum name, ste gotovo vedeli za svojo sveto dolžnost, pa ne me pri delu napadati pred ljudmi! Iz Vašega postopanja istega dne se razvidi, da imaste debelejšo glavo nego trebuh. Kar se tiče osramotenja, katero ste se namenil mi napraviti, se Vam je zgodilo po starem pregovoru ki pravi: Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade. Toliko v obrambo svoje časti.

V Svetem dne 26. januarja 1902.

Franc Jazbec.

Računski sklep

„Hranilnice in posojilnice v Cerknem“ za IX. upravno leto 1901.

Denarni promet:

Št.	P r e j e m k i	Krone	vin.	Št.	I z d a t k i	Krone	vin.
1	Stanje gotovine v blagajni konec l. 1900	8436	99	1	Vzdignjene hranilne vloge	131362	24
2	Prijete hranilne vloge	168801	03	2	Vzdignjene obresti hranilnih vlog .	1159	02
3	Vrnjena posojila	28844	17	3	Dana posojila	38839	—
4	Prejete obresti od dolžnikov	12973	71	4	Upravni stroški	1821	41
5	Vplačani glavni deleži . . . 480—	—	—	5	Najemščina	192	—
6	„ „ „ „ „ „ „ „ „ 148—	628	—	6	Inventar	330	—
7	Vplačana pristopnina	96	—	7	Vzdignjeni glavni deleži . . 120—	—	—
8	Prijete pristojbine za upravne stroške	411	35	8	„ „ „ „ „ „ „ „ „ 92—	212	—
9	Vzdignjen naložen denar	96942	37	9	Naloženi denar	211517	71
10	Obresti od naloženega denarja . . .	72035	05	10	Prehodnji zneski iz l. 1900 . 800—	—	—
11	Prehodnji zneski iz l. 1900 1038'38	—	—	11	„ „ 1901 . 200—	1000	—
12	„ „ 1901 200—	1238	38	12	Rentni davek in pristojbine	486	18
	Povrnjeni rentni davek iz l. 1900	106	65	13	Povrnjene obresti	142	29
				14	Za dobrodelne namene	410	—
				15	Nagrade	348	—
				16	Izplačana dividenda deležev	609	34
					Razni stroški	20	—
					Stanje gotovine koncem leta 1901 .	2064	51
		390513	70			390513	70

Račun zgube in dobička:

Št.	D e b e t	Krone	vin.	Št.	K r e d i t	Krone	vin.
1	Najemščina	192	—	1	Prijete obresti	12973	71
2	Upravni stroški	1821	41	2	Pristopnina	96	—
3	Za dobrodelne namene	410	—	3	Obresti od naloženega denarja . . .	18180	79
4	Rentni davek in pristojbine	486	18	4	Zaostale obresti od posojil	26062	15
5	Dividenda deležev	612	85	5	V l. 1900 za l. 1901 predplačane obresti	1939	29
6	Izplačane obresti hranilnih vlog . .	1159	02	6	Pristojbina	411	35
7	Kapitalizovane obresti	26203	33				
8	Predplačane obresti za l. 1902 . . .	1650	37				
9	Zaostale obresti v l. 1900	24965	30				
10	Odpis inventara	104	07				
11	Povrnjene obresti	142	29				
12	Nagrade	348	—				
13	Razni stroški	20	—				
14	Čisti dobiček	1548	47				
		59363	29			59663	29

Bilanca:

Št.	A k t i v a	Krone	vin.	Št.	P a s i v a	Krone	vin.
1	Inventar	936	68	1	Deleži	15096	—
2	Posojila	324505	68	2	Hranilne vloge K 638.718'53	—	—
3	Zaostale obresti	26062	15	3	Kapitaliz. obresti 26.203'33	664921	86
4	Naloženi denar pri družih zavodih .	339500	66	4	Predplačane obresti od posojil . . .	1650	37
5	Gotovina konec l. 1901	2064	51	5	Rezervni fond	7843	06
				6	Neizplačane dividende deležev . . .	2009	92
				7	Čisti dobiček	1548	47
		693069	68			693069	68

Promet v letu 1901 je bil sledeči:

Vseh prejemkov 390.513 K 70 vin.
 „ izdatkov 388.449 „ 19 „
 Skupaj: 778.962 K 89 vin.

V Cerknem, dne 31. decembra 1901.

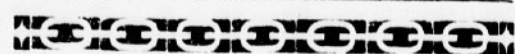
P. Bevk l. r., tajnik. A. Kosmač l. r., načelnik. I. N. Murovec l. r., blagajnik.
 F. Gantar l. r., Blaž Čufar l. r., I. Jereb l. r., Anton Sedej l. r., Andr. Kobal l. r., Ivan Peternelj l. r., And. Jeran l. r., I. Mlakar
 l. r., I. Moškat l. r., Anton Tušar l. r., Jakob Peternelj l. r., Blaž Rink l. r.,
 odborniki.
 Franc Tavčar l. r., Valentin Jež l. r.,
 računsko pregledovalca.

Loterijske številke.

25. januarja.

Line 88 60 74 21 5
 Trst 55 58 8 79 70

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Solskega doma“.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici h. štev. 25,

(v lastni hiši)

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Žnidaršič & Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevga mline v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Po pošti se razpošilja v zabojčkih najmanje po 5 Kg. na vse kraje.

Šimenc Fric

krčmar

v Gosposki ulici hiš. štev. 19,

„Alla città di Gorizia“

toči raznovrstna bela in črna vina ter postreže z vsakovrstnimi okusnimi jedili.

I riporoča se toplo svojim rojakom v mestu in na deželi.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8

priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, brislih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo novo urejeno

prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf.) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo mlo ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgovca v Semenški ulici h. štv. 1.

Ravnokar je izšla v „Narodni Tiskarni“ knjižica:

TRI IGRE

za žensko mladino.

Prosto poslovenil

E. Klavžar.

Knjižica se dobiva v „Narodni Tiskarni“ v Gorici, ulica Vetturini 9, in pri knjigotržcu Pallichu v Gorici na Travniku mehko vezana po 40 vin. po pošti 3 vin. več.

Peter Drašček,

trgovec jedilnega blaga v Gorici,
 Stolna ulica št. 2.

Priporoča se p. n. občinstvu v Gorici in z dežele. Prodaja kavino primeso, sladkor, mlo, slanino, riž, maslo surovo in kuhano, olje, moko iz Majdičevih mlinov in vse jestvine.

Zaloga žveplenk
 sv. Cirila in Metoda.

Fani Drašček,

zaloga šivalnih strojev v Gorici,
 Stolna ulica št. 2.

Prodaja stroje tudi na teden-ske ali mesečne obroke. Stroji so z prvih tovarn ter najboljše kakovosti. Priporoča se slav. občinstvu.

„Narodna Tiskarna“ v Gorici
 ulica Vetturini 9.

Ilijada.

Povest slov. mladini.

Prosto po Homerju
 pripoveduje
 ANTON J. KRAGELJ.

S tolmačem važnejših osebnih imen ter obsega 273 strani.

CENA:

1 K 40 vin., po pošti 20 vin. več.
 Vezana v platno 2 kroni, oziroma 2 kroni 20 vin.

Dobiva se v „Narodni Tiskarni“ v Gorici, pri knjigotržcu Pallichu v Gorici na Travniku, pri Schwennerju v Ljubljani in Florijanu v Kranju.

GORICA

(Večerno izdanje.)

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri popoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemnik ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tabakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Veturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnine pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računajo po petih vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Gospodarski položaj

prebivalstva Bosne in Hercegovine.

Kmalu po okupaciji Bosne in Hercegovine so se čuli glasovi, da nova uprava teh pokrajin ne bode donesla za prebivalstvo istega blagoslova, kakor se je moralo pričakovati vsled dejstva, da ta uprava preide iz rok barbarske Turčije pa v roko civilizovane krščanske države — Avstro-Ogerske.

In to, kar so že pred blizu dvema desetletji spoznali bistrovidni možje in politiki, to se danes skoro do pičice vresničuje. Poročila iz okupiranih provincij potrjujejo slutnje onih mož, ki so sodili da prebivalstvo teh pokrajin, po ogromni večini ali skoro izključno slovansko, čaka po okupaciji v enem oziru še mnogo žalostnejša usoda nego pa je bila ona pod turškim jarmom. Kajti ti možje, prijatelji slovanskega ljudstva, so znali, da se poslej začne v teh pokrajinah ona čra, katerej pota so bila začetana na berlinskem kongresu, pota Bismarck-Andrassyjeve politike, ki na široko odpira duri vse-nemškimi in madjarskim stremljenjem na bližnjem Vztoku.

V pojasnenje teh namer hočemo svojim čitateljem naslikati gospodarski položaj, v kakoršnem se nahaja bosensko prebivalstvo; to pa z jedne najkočljivejših strani, namreč se strani javnih dražb in sodnijskih eksekucij, ki se vrše v teh pokrajinah.

Na splošno je že znano, kake vrste javen napredek je oni, ki se poraja v Bosni in Hercegovini s pomočjo nemškega in madjarskega kapitala in ki osrečuje bosensko prebivalstvo. Najboljši dokaz o »blagostanju«, ki izvira iz te vrste napredka, je pač ta, da jeden del prebivalstva, namreč mahomedani, kar trumoma zapuščajo deželo in da krščanski del istega na svojih tleh pada v revščino in skrb za gmotni svoj obstanek.

Bosansko-hercegovska deželna vlada se sicer prizadeva, da bi ta dejstva prikrila in postavila gospodarsko stanje ljudstva v lepšo luč, v ta namen izdaja brošure in časopise, v katerih s slikajo blagri civilizacije, katera da je vzkliła na okupirani zemlji pod žarki nove uprave.

LISTEK.

Sobotno pismo.*)

(Piše Homunculus.)

Ahasverju ni bilo po volji govorjenje o biciklu, češ, da enemu samemu ni dobro voziti bicikelj, ker si utegne glavo razbiti. Dobro Ahasver! Bova pa skupaj vozila, da bo krajši čas. Dobila si bova bicikelj z dvema sedežema ter z njim vozila čez drn in strn, ne zmeneč se za kraško burjo. Udarila jo bova naravnost čez Kras proti Postojni, kjer je nabornica za kandidate goriških deželnih poslancev in odbornikov. Mogoče naju tudi potrdi ta komisija deželni odbor-nikoma. Da se pa ne bodeva dolgočasila po poti, vzameva seboj za »garde dame« tudi nekaj »vodnikov«, katerim je na Krasu vsak grm znan. Kake tri ali štiri bo dovolj; kaj ne Ahasverika? Dobro! Sedaj pa naprej! Dr. OOO vtakneva med kolesa, iz katerih bo lahko zopet enkrat občudoval divni Kras. Tuma bo nama bicikelj porival, Kramarjev Drejc bo — »žlajfal«, od zadel bo pa pihal bradati »liberalni duh« in jecljal svoj navadni »saj se razumemo«, kakor kadar se boče

*) Za soboto zakasnelo. Ur.

Jedno pa je, kar se pogreša v teh uradnih poročilih in to je ona kočljiva stran, o kateri nam je govorili, namreč: delovanje rubežnih organov v teh deželah.

Posvetimo torej v to praznoto uradnih poročil mi in sicer na uprav pripro ti način.

V Sarajevu, glavnem mestu Bosne, izhaja časnik »Sarajevski List«, ki je uradno glasilo Sarajevske deželne vlade. Ta list izhaja trikrat na teden. Na zadnji strani tega lista, navadno pa celo na dveh straneh, prinaša ta uradni list one uradne razglase, katere poznamo tudi pri nas pod naslovom: »eksekutivne dražbe« in ki so strah za vsakega posestnika.

Pred okupacijo te vrste dražb v Bosni in Hercegovini niso poznali. Tudi se v prvih desetih letih niso izvrševale pogostoma. Po uvedanju katastra in zemljiške knjige pa so se tako pospešile, da izgleda, kakor bi se potom teh javnih dražb hotelo dovesti do neke splošne premembe posesti v obeh teh pokrajinah.

V dokaz temu sledeči podatki: »Sarajevski List« objavi vsaki mesec povprečno 118 razglasov o rubežnih dražbah, na leto torej 1416. In ravno toliko družin postane vsled teh dražb brez imetja in brez strehe, pridejo takorekoč na beraško palico. Število tako obubožanih oseb, ako računimo povprečno 5 oseb na jedno družino, naraste torej na — 7000 na leto!

Ako torej pomislimo, da je v Bosni in Hercegovini — po ljudskem štetju leta 1895 — 204.345 zemljiških posestnikov (t.j. velikoposestnikov, svobodnih kmetov in malih posestnikov), od teh pa 88.970 kmetov, kateri na svoja posestva ne smejo delati dolgov, torej se teh posestev tudi ne more prodati na dražbi, — tedaj zadene onih 1416 slučajev eksekutivne prodaje le onih 115.375 posestnikov in pa tiste kmete, ki posedujejo svobodna zemljišča. In to nam podaja dokaz, da izgubi v Bosni in Hercegovini v sedanjih razmerah na leto povprečno 124 odstotkov posestnikov rubežnim potom svoje imetje in streho.

iz zadrege spraviti. A gorje nama Ahasver, ako se komu teh najinih »dinstman-ov« posreči naju od bicikelja izpodrinuti! Kakor hitro bi se to zgodilo, potem pride sopet šest slabih puhlih in mrzlih let. V nekih mesecih, ako se nama kaj bicikelj ne pokvari, pripeljeva vse te spekulativne kramarje iz dežele neverjetnosti v — obljubljeni ali deveto deželo. Tudi delo jim preskrbiva, ker brez »kšefta« ti ljudje ne marajo biti, samo ako čutijo da »nese«. Deželnega odbornišva jim sicer ne moreva dati, ker tudi ne »nese« toliko kakor v Gorici, a dobiva jim že kaj primernege. Težkega in trajnega dela niso vajeni, za to pa kaj lahkega, samo — »kšeft«, »kšeft« in »kšeft«! Razdeliva jim pa tako, da se ne bodo »kavsal« med seboj, Gabršček bo prodajal v novi deželi — »maroni«, Tuma svojo neizogibljivo »žajfo« Dr. OOO bo koval obroče za šmirove sode, bradatega »liberalnega duha« pa vtakneva v turšco ali koruzo za strašilo »krokarmem, vranam in drugim požeruhom! — Tako bodo lahko vsi zadovoljni, saj se bodo trudili za svoj narod — trebuh Takrat se bo še Tuma toliko »opital«, da mu ne bo vsake hlače prevelike. Gabr-

Kdo pa so povprečno ti nesrečniki? — Po »Sarajevskem Listu« je bilo v 158 konkretnih slučajih 101 ali 64 odstotkov mohamedancev, 54 ali 34 odstotkov krščanskih domačinov, v 3 slučajih ali — samo 2 odstotka priseljencev (večinoma židov)!

Ali pa ni baš v tem razmerju najti ključa do zagoneke, zakaj se trumoma izseljuje mohamedansko prebivalstvo? Razun mohamedancev je največ pravoslavni Srbov, ki zapadejo vsled eksekucij proletarijatu. Mohamedanci in Srbi pa sestavljajo 78 odstotkov vsega prebivalstva in jih zadene 98 odstotkov vseh rubežni.

Oglejmo pa si končno one »dobrot-nike«, kateri spravljajo domače ljudstvo Bošnjakov in Hercegovcev v tako ogromnem številu ob posest. Priznati se mora sicer deželni vladi v Sarajevu, da se v Bosni-Hercegovini ne dogaja, kakor glasom »Narodnih Novin«, na Hrvaškem, kjer se izvrši 22 odstotkov vseh eksekutivnih dražb po uradnem naročilu zaradi zaostalih davkov. Tretjina vseh bosansko-hercegovskih eksekutivnih dražb se izvrši na prošnjo ali tožbo »bosansko-hercegovske deželne banke«, katera je nekaka prekrščenafaltnalipska židovska banka. Trije odstotki vseh eksekutivnih dražb v okupiranih deželah pa se izvršijo na tožbe v »bosansko-hercegovskega hipotečnega denarnega zavoda« ki je tudi židovski in 3—4 odstotki vsled tožba židovskih privatnih upnikov.

Za kake zneske se izvaja tu dražbo nepremičnin, sledi iz tega, da dražbe zaradi 30 K in še manj niso prav nič nenavadnega. A pomisliti treba, kaj to pomeni v deželi, kjer je kočja jedne kmečke družine — čisto njena jedina last — cenjena navadno na 10 do 20 K in kjer mora v glavnem mestu Sarajevu čez 400 »hišnih posestnikov« podpirati po zimski hrano in kurivom javna dobro-tvorlost! In vkljub toliki revščini — v Mostaru, glavnem mestu Hercegovine je celo velik del hišnih lastnikov, katerim mora občina popravljati »hiše« da se ne razsujejo, kar stori občina rajša, da le

šček bo pa tam zopet lahko menjal svoj »lejdik« stan

Za vernih duš dan pretečenega leta prinesla je zvita stara »devica« »Soča« nekaj črtic v spomin pok. slov. rodoljuba dr. Lavriča. Čudne pojme ima »Soča« o tem blagem rodoljubu. Dr. Lavrič, ako se ne oziramo na njegovo duševno stanje in njegov konec, moramo reči: pojmil je natanko narodove bolečine umel je svoj narod. Povdarjal je ob raznih prilikah, da edini stebel našemu narodu je duhovščina. Obsojal je že takrat vsako razdvojenost med nami, in slutil je, kar se je danes vresničilo »Soča« in njena klika se toraj ne drži njegovih naukov, pač pa delajo ti »narodni rešitelji« naravnost proti Lavričevim nazorom. Zato bi bilo pa bolje, da bi »Soča« bila pustila pok. nesrečnega rodoljuba popolnoma na miru, mesto zlorabljati njegovo narodno idealnost.

»Sočani«, kateri ste zanesli nesrečni prepir med moj narod, niste vredni imenovati mojega imena! Tako bi povedal dr. Lavrič tem narodovim pijavkam po vsej pravici, ako bi danes živel. Ta dni sem čul njegov draž kum-

ohrani svoje občane pod lastno streho, nego pa da bi morala plačevati oskrbo zanje kaki drugi občini — in vkljub tej revščini, pravimo, naraste od leta do leta eksekutivnih dražb za 15 milijonov kron v realni vrednosti do 8 milijonov kron. K vsemu temu pa še omenimo ogromnih eksekucijskih stroškov, ki s svojo višino niso v nikaki primeri s toženo svoto in pa neskončno dolge razglase v uradnem listu, ki so jako visoko zaračunjeni, — potem si je pač možno misliti, kak »blagoslov gospodarskega napredka« rosi na to ubogo prebivalstvo Bosne in Hercegovine po okupaciji in ako se ima to ljudstvo veseliti spremembe, ki se je izvršila v teh deželah, odkar mu je odvzet neznošen turški jarem.

Kot najznačilnejšo točko v novi eri nam je poudarjati tisto svobodno gibanje življenja v Bosni in Hercegovini, ki se sestavljajo okoli prej imenovanih dveh bosenskih bank, — namreč židov. To je živelj, ki si je nadel nekako nalogo, da pomete s svojih rodni tal bosensko slovansko prebivalstvo in naredi prostor onim, ki streme po — gospodarski okupaciji Bosne in Hercegovine.

Ta slika pa nam tudi pojasni gospodarski položaj vsake dežele, v kateri postane omogočeno prosto gibanje takih življenj. . . .

Dopisi.

Iz Cerkna, dne 23. t. m. — Cerklianski »naprednjaki« ali bolje rečeno: skrajni nazadnjaki iskali so povoda že delj časa z natolcevanjem in lažmi čez našo posojilnico po časopisih. — Toda nekaj časa je imela naša posojilnica pred njihovo puhlo kritiko mir, ko pa so jim stare pogrete politične klobasarije pošle, spravili so se zopet na naš zavod. Premalo pa jim je, da svoje laži raztresavajo le v »Soči« in »Primorcu«, nagromadili so celo predale »Slov. Naroda«, a hitro za tem pa »Sočo« in »Primorca«; češ, sedaj se lahko opiramo s svojim dopisom v »Soči« na »Slov. Narod«. To so zlodejske nakane teh ljudi, kateri so že v svoji strasti tako nizko padli, da nji-

štnih« glavice. Kaj bi ne bili »kumštni«, saj sta bili narodne napredne stranke.

Prvi je rekel: »Josko, ali veš da je Wolf zopet zvoljen?«

Drugi: »Kaj zlodja, ali je res?«

Prvi: »I saj je prav, saj on tudi ne more videti »farjev«, prav tako dela z njimi, kakor mi čitamo v »Soči«. Res je da je Nemeč, pa to je že vse eno, ali je Nemeč ali Slovan, samo da je proti »njim«.

Drugi: »A ta-a-a-ko! Jaz sem pa mislil, da Wolf s »farjem« drži«. —

Kaj ne g. urednik! To je prav »brilantno«. O naprednjaki, naprednjaki! Kedaj spoznajo da je njih »naprednost« obešena visoko nad solncem, katere so po dnevi ne vidi, po noči pa se jej v oblizju luna — riga

Lepega večera namenil sem se na sprehod. Luna je čarobno se smehljajoča razprostirala svojo svetlobo po nebesu. Krasen večer, vkljub temu, da je moja pratika isti čas kazala zopet na dež. Korakal sem torej dobre volje naprej. A kar naenkrat švigne nekaj mimo mene, kar je prišlo iz bližnje »butege« za šnops in petijot. Spoznal ga nisem takoj, a zdela se mi je, da mora biti nekaj v

hova zlodejstva že ne moremo več prištevati človeškim.

Spoznati moramo danes, da smo bili proti tem ljudem predobri, kajti naša posojilnica jim je bila v materialnem oziru vedno desna roka, kar morajo sami pripoznati, ako imajo še kaj spomina. — **Delali nismo pristransko, dokler nas v resnici sami v to ne prisilite.**

Ne radi Cerkljanskih izzivajočih nazadnjakov, za katerih laž bi ne dali piškovega oreha, ampak radi ljudi, kateri po svojo dobro naš koristni denarni zavod, hočemo pojasniti in pobiti nesramne laži, katere so spletli Cerkljanski nazadnjaki iz zgolj političnih namenov.

Med preteklim letom pregledalo se je poslovanje po revizorjih „Gospodarske zveze“ iz Ljubljane, — za vsa upravna leta. Revizijo je zahteval na predlog načelstva celi občni zbor dne 12. avgusta 1900. Zakaj smo zahtevali revizijo, to cerkljanski obrekovalci dobro vedo; da pa bodo vedeli tudi drugi, povemo: da smo zahtevali revizijo zaradi bivšega blagajnika, kateri je bil pristaš vaše stranke, kateri pa je hranilnično poslovanje čisto zanemarjal, tako, da ga je bila posojilnica primorana odstraniti, ko se je dobilo sedanjega uradnika gosp. Gabrijela Bevk-a.

Čuditi se mora vsaki človek, ko čita, kaj vse spravi skupaj puhla domišljavost cerkljanskih „liberalcev“. Pri občnem zboru dne 19. t. m. videl je vsaki zadružnik izvirni račun „Gospodarske zveze“ o revizijskih stroških, kateri se čudno vjemata s tistim, katerega ste narisali v „Slov. Narod“ in „Soča“. — Revizijski stroški znašajo kakor kaže račun 856 K 78 v. S tem računom so bili vsi zadružniki pri občnem zboru zadovoljni, brez najmanjšega ugovora, posebno še ker je ta račun z ozirom na pregledovanje vse poslovne dobe, primerno majhen.

Kar se pa tiče letnih zaključkov, smo za odobrenje istih postavljeni odborniki in zadružniki, nikakor pa ne vsaki kovar umazanih in lažljivih dopisov.

Vaše podlo pisarjenje po časopisih o falsificiranju računov je umazano natolcevanje in obrekovanje, pravo zrcalo vaše vesti in vaših duš. Z našimi računi se ne bojimo javnosti ter so vsakemu na razpolago, kakor jih moramo tudi predložiti politični oblasti. Saj ste deloma zadružniki tudi od vaše stranke, zato so vam vsaki čas na razpolago revizijski kakor tudi drugi računi. „Narodovemu“ in „Sočinemu“ dopisniku pa dovoljujemo, da si ogleda poslovanje naše posojilnice, da bo znal ločiti kaj je red in kaj nered. Zabredli ste toraj s svojim zakletim strankarstvom že celó na go-

sorodu liberalnemu in alkoholovemu duhu. Nisem se motil. Takoj privró še drugi za njim kakor čebele iz ulnaka. Prvega, kateri je prišel za njim, ga je vino že na stopnicah vzelo v svojo oblast. Padel je; a koj na njega drugi, na oba tretji in tako vsi zaporedoma. Ustavil sem se, ter pomilovalno gledal v ta liberalni „babilon“, okoli katerega je dišalo po „naprednosti“, toda ne preveč prijetno. — Hoteli so se spraviti na noge, pa liberalne noge niso hotele nositi liberalcev. Radoveden sem bil, kako bo to konec vzelo, zato še nekoliko počakam. Spodnji so vpili in grčali pod težo drugih, drugi se zopet hudovali na celi božji svet, a luna se jim je — smijala. Sedaj pa se začne prava babja praska: „h . . . ti si zastoj pil, zraven si še goldinar dobil, ko si šel volit . . . Še en liter . . . Živijo Tuma . . . h . . . pust me, pri moj duš! . . . p . . . Tuma, tri tedne sem agitiral, . . . hudič, . . . mi naprednjaki! . . . strela . . . ti nisi nocoj nič plačal . . . ti nisi . . . Tuma . . . frda-aama-ano . . . lu-umpi . . .“ V tem pa je luna zatonila, kakor bi se ji ne zdelo vredno gledati te izmečke človeštva. Bravo! Vivat naprednost goriških liberalcev! Le tako naprej, bo že šlo — kar samo! Servus, gospod urednik! Vas pa za pustne „praznike“, zopet kaj obiščem!

spodarsko polje. Brez prepira torej ne morete živeti. Le tako naprej! Bodite uverjeni da izvršujete „narodno delo“; in za tako delo zaslužite po pravici ljudske obsodbe, kakor je tudi vas in vaša početja obsodil celi občni zbor dne 19. tega meseca.

Odbor „Hranilnice in posojilnice“ v Cerknem, pooblaščen od celega občnega zbora.

Iz Sv. Križa na Vipavskem. — (Nove občinske volitve). Naša županija spada med velike; obstoji iz 3 davčnih občin: Sv. Križ, Dobravlje in Vel. Žablje. Prva šteje nad 1200, druga nad 500, a tretja pod 500 ljudi. Naravno je, da je bil doslej župan vedno v prvo imenovani občini. Obširna županija se odlikuje po tem, da ima občinsko gospodarstvo v redu. Oblastni je nimajo izvenrednih opravil z našo občino, ker se je gospodarilo v splošno zadovoljnost. Ni čuda, saj je bil dolgoletni župan, poštenjak od nog do glave, daleč znani g. Terpin. Zaupanje ne uživa le v domači županiji, ampak tudi zunaj nje. Dolgo vrsto let je bil ud cestnega odbora in c. kr. okr. šol. sveta. Dve dobi pa je soglasno izvoljeni načelnik cestnega odbora. V županiji pa sta dva gospodarska sveta za Dobravlje in Velike Žablje. Stara želja V. Žabeljcev je, da bi dobili nele samostojno župnijo (faro), ampak tudi županijo. V novejšem času pa se je rodila želja po samostojni županiji tudi v Dobravljah. Starešinstvo ni nikdar ugovarjalo želji po ločitvi, ampak je vedno soglasno pritrjevalo prošnjam za ločitev. Deželni odbor pa jim ni hotel prošenj uslišati. Razlogi so znani. Sicer je vladala v obširni občini primerna zadovoljnost. Volitve so se vršile navadno mirno brez posebnih bojov. Pri zadnjih obč. volitvah se je pokazalo nekaj več strankarstva. Vse drugače obeta biti letos. Boj, ki se je bil tako strastno ob deželno-zborskih volitvah, ni prizanesel tudi naši občini. In nasledek temu boju bode boj ob predstojajočih občinskih volitvah.

„Naprednjaki“ so na delu že od deželno zborskih volitev, pomoči iščejo tudi po sosednjih občinah; posebno iz Ajdovščin in jim je neki obljubljena vsa pomoč. Mogoče, a ni verjetno, da bi se Ajdovci tako spozabili, da bi hoteli sejati razpor v sosednji občini, katere prebivalci bi utegnili vračati šilo za ognjilo.

Iz Šempasa. — „Soča“ od dne 18. t. m. se je prav „moško“ pohvalila o velikem številu „Primorčevih“ naročnikov.

Piše namreč, da je izhajal „Primorec“ lansko leto le v 2300 iztisih, a letos da ima okroglo 900 naročnikov več. To se lahko verjame, a koliko naročnine dobiva od vseh teh „naročnikov“, to ne more nikdo vedeti.

Da izide „Primorec“ v tolikih iztisih, to ni nič čudnega. V našo občino n. pr. prihaja precej veliko število „Primorcev“, a plačana naročnina znaša le malo, in z mirno vestjo lahko rečem, da tretjina teh naročnikov niti ne plača naročnine.

K temu navedem le dva slučaja: v Šempasu stanuje neki Fr. O., kateremu izhaja „Primorec“. Ko ga je enkrat nekdo vprašal, zakaj čita ta list, mu je odgovoril: „čitam ga edino le radi tega, ker ga dobivam zastoj, ako pa naročim „Primorski List“ bodem moral plačevati vsako leto vsaj 3 K, katerih pa, kakor veste, nimam preveč, ker sem eden izmed največjih rčevžev v tej občini in mi je nemogoče plačevati naročnino.“

Dalje: „napredni“ kolovodja „bimbo“ dobiva mesto enega iztisa „Primorca“, na katerega je naročen, kar 32 in tudi več iztisov in vse to zastoj.

Ako se pa to godi v vsaki občini, je pač verjetno, da izide „Primorec“ v tolikih iztisih.

Iz Podmelca. — V „Soči“ z dne 18. t. m. toži nek „domačin“ tam iz Kneže oziroma iz Temljina, „da se že dolgo ni videlo v časopisih imena Podmelec zapi-

sanega „ne za slabo ne za dobro.“ Temu nedostatku je „domačin“ odpomogel s tem, da o Podmelcu piše v „Soči“. Hvala Bogu! Podmelec je sedaj rešen pozabljenosti, kajti zapisano je njegovo ime, sicer „za slabo“ pa vendar zapisano je, in sedaj ni treba nikomur „na drobno pogledati ali ni morebiti ta vas izginila s površja zemlje“.

Budalosti, ki jih je „domačin“ naltlačil v svoj dopis, so vredne, da se tudi čitatelji „Gorice“ nekoliko z njimi pozabavajo — saj imamo predpust!

O naših dobrih Podmelčanih piše: „Nič ne bom lagaj, ako rečem, da so ljudje prišli na črno suknjo g. župnika, kajti kamor se obrne, tam skaklja cela župnija za njim!“

Pomislí dragi bralce! 2009 Podmelčanov in vsi smo prišli na črno suknjo g. župnika! To ni kar si bodi! Kaj takega ne dobite niti v Ameriki! Od sedaj naprej v Podmelcu ne bomo več govorili: ta ali oni je umrl, temveč tega in tega je g. župnik odrezal ali pa zgubil raz svojo črno suknjo.

Ta napredna luč toži tudi, da nič ne napredujemo. „Stojimo“, pravi, „kakor star zid, ki se stara in s časom podira“. Kako duhovita primera! Trdi, da je bila naprava sv. križevega pota in poprava cerkve silno draga, kar je ubogemu kmetu napravilo mnogo skrbi, — kje denar vzeti, kajti v cerkveni blagajni je bila „le navadna tema in palčevina“. On torej dobro ve, da je v cerkveni blagajni „le navadna tema in palčevina“ in da poprave v cerkvi „ubogemu kmetu napravljajo dosti skrbi“, pa vkljub temu napada cerkveno oskrbníštvo, da ni ure v zvoniku in da so orglje stare.

In kako imenitno piše o uri in orgljah! „Cerkvena ura že dolgo let ne daje potrebnega glasu; ne znamo, kaj ji manjka, olja ali smole!“ Po našem skromnem mnenju ji skoro gotovo manjka „smole“, s to bi ji dopisnik lahko postregel, kajti ves dopis njegov priča, da je njemu nikakor ne manjka. Povedal je tudi, kaj pomeni tista črna lisa na zvoniku. Ta črni „madež“ pravi, smo predstavljala francoskega orla! Kako smo mu hvaležni Podmelčani, da nam je razvozlat to „črno“ uganko! Torej francoski orol je to! To bodo gledali zdaj „ptujci“ in nas zavidali, da imamo nekaj, kar ni najti daleč okoli: župnikovo črno suknjo, na kateri nas je okoli 2000 prišitih in francoskega orla na zvoniku!

Res! Kedo bi si mislil, da tiste packe na zvoniku pomenijo francoskega orla. Ex ungue leonem — iz te duhovite rešitve spoznaš, dragi čitatelj, da naš „domačin“ ni tako neumen, kakor bi ga človek na prvi pogled sodil. In kaj vse je zapazil v orgljah! Pravi, da so notri: „miši, podgane in muhe, ki vsaka po svoji naturi šumi!“ Izvrstno! Prihodnjic morebiti zasledi, da kaj tacega šumi v njegovi glavi!

H koncu svojega dopisa pa si je privoščil še „kaplančka“. O njem piše, da ima nalogo „delati nemir in spolnovati ukaze“. Ubogi kaplanček! Ako dela nemir in ukaze spolnuje, ni prav dopisniku, če bi jih pa ne, zameril bi se tistim, ki so mu naložili to „nalogo“! Res, ta podmeški kaplanček ima težko stališče! Na eno stran se mora zameriti, naj se stiska kakorkoli.

O volitvah, pravi dopisnik, da je ta kaplanček „z vsemi blagoslovljenimi križi in palicami celih 14 dni volilce preganjal“. Žalostno! Kako je vendar hudooben ta kaplanček! Svojih „blagoslovljenih“ palic se v to poslužuje, da volilce preganja! No, sedaj pa si gotovo ne bo več upal kaj takega!

Kaplančkov prijatelj obljublja, da bo še spregovoril. Da bi le hitro kaj sklobasal dokler je še predpust! Bralcem „Gorice“ bo o njegovih „špasih“ poročal „Kaplanček“.

Iz Kožbane. (Konec.) — Kar se torej tiče „tíhotapstva“ in „kontrabande“, moram Vam že naravnost reči, da ga največ delajo najbrže tamošnji obmejní ljudje. Saj ste sam v istem duplikatu

„Soče“ izjavil, da imate skušnjo v tem, da „za dva klobuka se ne plača več kazni nego eno krono“. Torej zdaj veste, kaj so „kontrabandirji“!

Vaše ponovno predbacivanje gosp. županu zaradi kongruje je pa že tako, da bi Vas moralo biti sram, ako bi imeli Vi le še količkaj časti v sebi. Saj ste vendar pri pobiranju kongruje za Vašega č. g. kurata vsako leto, in to celo kot revident, navzoč! In kot tak tudi dobro veste, da se niti polovico tega, kar znaša kongruja, ne dobi ob določenem dnevu tamkaj! V istem „Primorcu“ pa pišete: ako kateri ne plača kongruje, se ga pa zarubi. — To je logika „ex-profexo“! „Pej kaku je z Vami“ — ste-li res znorel? Kaj pa more storiti župan po večkratnem brezuspešnem opominu s plačilnim nalogom, nego pustiti rubati? Ste pač revček duševni! Morda mislite, da naj župan segne v svoj lastni žep ter plačuje mesto zamudnikov? Vi bi najbrže storil kaj tacega, zato se Vani tako sline cedé po „naastnih odstotkih“. Ali da v novič s svojo „žuljavo roko“ drezate v kongrujo, dokazuje pač, da ste eden najhujših zdražbarjev, ki hočete imeti razpor med županom in Vašim g. kuratom. Pazite, da ne bodete žel, kar sejete!

Ker ima vsaka reč en konec, le klobasa ima dva, kakor pravi pregovor, Vam že danes povem, da bode tudi Vašega županovanja in Vaše prevzetnosti kmalu konec.

In s tako ničlo naj se bavimo še nadalje? Ne, tudi tega bodi konec! Za odslonico vzemite saboj le še to-le: Naš sedanji župan že 15 let pošteno županuje v tej občini. Ako nimamo potrebnih cest, ni o n kriv. Trudil se je mnogo, kajti le po njegovem trudu — ko se je leto za letom s prošnjami obračal do preč. g. dr. Gregorčiča in drugih gospodov, — je vlada obljubila 26.000 K in deželni zbor 6.000 K za našo prepotrebno cesto ob potoku Kožbansček. Za Seniško in Skrljevsko cesto je tudi določil korminski cestni odbor nekaj podpore. — vse to po prizadevanju našega sedanjega župana. Ako bi nam ne bil torej nič družega pridobil nego to, mu moramo biti hvaležni.

Ohranite torej obrekovanje ljudi za se, ki Vam niso družega žalega storili, kakor da ne trobijo v Vaš „napredni“ rog, saj se s tem le smešite!

Politični pregled.

Dne 4. februarja se torej zopet snide državni zbor. Na dnevnem redu prve seje bodo ti-le predmeti: dovolitev kontingenta vojaških novincev, bosniške železnice in pa naslov inženirjev.

Danes se je začel proračunski odsek baviti s proračunom naučnega ministerstva. Ako se bodo razprave tudi o tem poglavju vršile tako mirno in stvarno kakor so se vršile o drugih poglavjih državnega proračuna, potem bode v par dneh tudi ta zadeva rešena. Nemci so mislili ustavljati se postavkam glede celjske in opavske gimnazije in glede češke tehnike v Brnu. V tem pogledu so se vršila pogajanja te dni med njimi in naučnim ministrom. Kak uspeh da so ta pogajanja dosegla, izvemo že danes ali jutri.

Potovanje prestolonaslednika nadvojvode Franca Ferdinanda v Petrograd.

Listi poročajo, da potuje nadvojvoda Franc Ferdinand v Petrograd začetkom meseca februarja. Namen temu potovanju da je ta, da se naš prestolonaslednik zahvali carju na njegovem imenovanju generalom ruske kornije. Listi izražajo mnenje, da je to potovanje sploh znak zboljšanja razmer mej našo državo in Rusijo.

Preosnova našega topništva.

V petek 24. t. m. se je vršil že peti vojni svet pod predsedstvom cesarjevim V tem svetu posvetovali so se tudi o vprašanju novih topov. Tozadevna posvetovanja posebno glóde velikih topov s priprave se bodo še nadaljevala in se bodo vršili poskusi z njimi prihodnje jeseni. Naprava planinskih topov pa začne se kmalu in se predložijo dotični stroški v odobrenje prihodnjim delegacijam, ki se bodo vršile prih. meseca maja. Prišli so tudi do prepričanja, da jedna sama oseba ne more zapovedovati bateriji obstoječi iz osmih topov in se bode zopet

tega skrčilo število vsake baterije za dva topova, tako, da bo obstajala poslej baterija samo iz 6 topov. Tri take baterije bi tvorile jedno divizijo in dve taki diviziji pa jeden topničarski polk. Potemtakem bi štel vsak topničarski polk 36 topov. Tudi se govori, da se bo organizirala za havbice posebna artilerija kakor tudi, da se bodo preosnovala planinske topničarske divizije, ki štejejo dosedaj vsaka po 11 topov.

Avstrija in Rusija.

V zadnjem času so poročali listi, da se mej našo državo in Rusijo vrše neka pogajanja, ki merijo na to, da bi se sklenila mej njima trgovinska pogodba. Inicijativo pri tem je poprijelo Wittejevo ministerstvo v Petrogradu. — Ruski list „Birževij Vjedomosti“ povdarja, da bi bila taka pogodba v veliko korist avstrijski industriji, katerej bi bila potem odprta pot na ruski trg. Ta pogodba bi bila odgovor na nov nemški carinski tarif in je upanje, da se izvrši.

Domače in razne novice.

Poziv dr. Tumi! — Slovesno in odločno pozivljamo deželnega poslanca dr. Tumo, naj trditev, da je „duhovščina Tolminskega okraja ljudem grozila z večnim pogubljenjem, — ako ne volijo g. Klavžarja“, ali dokaže ali pa javno prekliče. V slučaju, da tega ne stori, imeli ga bomo za nesramnega lažnika in podlega obrekovalca, ki ni vreden naslova: „deželni poslanec“.

Več duhovnikov Tolminskega okraja.

Odlikovanje. Nj. Velč. cesar podelil je c. kr. davčnemu višjemu nadzorniku g. Francu Zarlju naslov in značaj finančnega svetnika.

Za „Šolski Dom“ so plačali predsedništvu: Anton Manžini, vikar v Starem selu 5 K; Ivan Kodre, župnik v Sv. Križu 20 K. — Potom pošne hranilnice je poslal Gorski duhovnik 15 K.

Srečna hvala!

Vabilo. — „Slov. Čitalnica“ v Gorici priredi v četrtek 30. t. m. ob 8. uri zvečer na občno željo g. plesalk in gg. plesalcev v svojih prostorih plesno vajo.

Zabavni večer „Slovenske Čitalnice“ v Gorici, katerega je priredila preteklo soboto svojim članom in povabljenecem, sponesel se je v resnici prav lepo in v celosno zadovoljnost udeležencev. Udeležba je bila proti vsemu pričakovanju mnogobrojna. V dvorani smo videli zbrano skoro vso našo boljšo mestno inteligenco. Prostorji okoli miz so bili do zadnjega zasedeni. Zabava je bila prav živahna in domača. Orhester, broječ 15 mož godbe tukajšnjega c. kr. pešpolka št. 47, je izvajal, kakor je o njem znano, prav izborno razne skladbe, mej temi tudi več slovanskih ter je želi mnogo pohvale od strani občinstva. — Koncert je imel sicer trajati dalje časa, toda zbrano mladež so začele srbeti pete tako, da je moral čitalnični predsednik naznaniti, da treba narediti prostor v dvorani kar se je rade volje storilo. Kakor bi trenil so izginile mize iz dvorane in plešoča mladina je zavzela v njej svoje gosposdvo. Plesala je in rajala ta naša mladež, da je bilo veselje videti. Rajanje je trajalo v pozno noč. — Razšli smo se v prepričanju, da je naša „Čitalnica“ šo vedno ono društvo, v katerem človek nahaja ono mirno in zadovoljno zabavo, kakoršne smo bili navajeni že od nekdaj ter da to ostane vkljub prizadevanju izvestne klike, ki je zanesla razdor povsodi in žal dokaj ogrenila tudi naše društveno življenje.

Uredniški nadzorovalni odbor „Soče“. — Nekako skrivnostno se vrši politično delovanje Tumove „nerodno-nepotrebne“ stranke. Zaupniki te stranke se morajo obvezati že pri imenovanju s svojo moško besedo in svojeročnim podpisom, da bodo „varovali vselej popolno tajnost v vseh namenih stranke, zlasti vseh poročil ali naročil izvrševalnega odbora ter da bodo izvrševali brez prigovora naročila tega odbora, ki odgovarja za umestnost ali neumestnost svojih naročil“.

Kdo bi ne želel poznati mislečih glav, ki tvorijo ta znameniti izvrševalni odbor, ki morajo misliti za vse druge? Tu jih imate! Leta 1900 so bili izvoljeni v ta odbor ti-le gospodje: Šavle Peter, krčmar v Čepovanu; Jakil Andrej, tovarnar v Rupi; Konjedic Rudolf, oenolog; Lokar Anton, župan v Ajdovščini; Dekleva Ivan, veletržec v Gorici; Muha Anton, krčmar in veleposestnik v Lo-

Pavlič Josip, veleposestnik v Gabrijah; Juretič Anton, trgovec v Kobaridu; Čaharija Ivan na Nabrežini; Kosovel Ant., nadučitelj v Sežani; Obršnel Andrej, krčmar v Divači; Švara Josip, krčmar in župan v Komnu; Bajc Anton, nadučitelj v Renčah; Zega Miha, krčmar in župan v Kanalu; Gabršček Oskar, krčmar in župan v Tolminu; Reya pl. Anton, župan v Kozani; dr. Stanič, advokat; dr. Tuma, advokat; Andrej Gabršček, tiskar; dr. Rud. Gruntar, odv. koncipijent. — Eden izmed teh gospodov se je preselil v večnost, nekateri so se spametovali ter izstopili iz izvrševalnega odbora, tako da danes res ne poznamo vseh gospodov, ki odgovarjajo za „umestnost ali neumestnost“ dekretov Tumovega konventa.

Ta izvrševalni odbor je meseca marca l. 1900 določil „Sočo“ in „Primorca“ za glasili „narodno-napredne“ stranke ter izvolil uredniški nadzorovalni odbor 5 gospodov. Dr. Tuma je to naznanil svojim zaupnikom v posebni tajni okrožnici z dne 1. junija 1900, v kateri čitamo: „Izvrševalni odbor je sklenil z lastnikom „Soče“ in „Primorca“ tako zvezo, da bosta lista zvesto tolmačila politiko stranke. V ta namen je osnovan poseben uredniški odsek. V teh listih se bo zrcalila politika stranke“.

O tem uredniškem nadzorovalnem odboru, v katerem so združene najbistrejše glave, rekli bi; diplomati Tumove stranke, je pisala „Soča“ že 24. marca l. 1900, a imen teh nadzornikov nismo mogli dolgo izvedeti. Slučaj jih je razkril in „Gorica“ jih je nedavno objavila. Nič ne bo škodovalo, ako jih zopet imenujemo. Predsednikom uredniškega nadzorovalnega odbora, lahko bi rekli, višji cenzor „Sočine“ morale, je kajpada dr. Tuma; člani pa so: oenolog R. Konjedic, tovarnar Jakil, dr. Gruntar in prof. Seidl. Ti gospodje so reprezentanti tiste velevlasti, katero imenujemo žurnalistiko, oni so regulatorji javnega mnenja na Goriškem. Velika čast, še večja oblast je združena v rokah teh 5 nadzornikov. Oni določajo, komu naj „Soča“ vihti kadilnico, oni pa tudi imajo v svojih rokah grom in streljo. Lahko so torej ponosni na tako nadzorstvo.

A glejte čudo!

Ko smo nedavno objavili imena teh gospodov, skušala je „Soča“ kar nekako zanikati eksistenco tega nadzorovalnega odbora; o enem nadzorniku trdila sta Gabršček in njegov urednik I. Kavčič, da ga ne poznata pri nadzorstvu ter da sta le onadva pri „Soči“ merodajna...

Razumemo, razumemo zadrego gospodov nadzornikov, „Soča“ je zagrešila, odkar jo ti gospodje nadzorujejo, toliko, da ne mara za to nihče prevzeti moralne odgovornosti. Ali naj imenujemo pohujšljive „Tutti frutti“ in ostudno napadanje duhovskega stanu? Kdo se ne spominja, kako je „Soča“ hvalila socialno demokracijo, kako je pisala povodom 400-letnice združitve naše dežele z Avstrijo? Kdo prešteje vse osebe duhovskega in posvetnega stanu, katere je „Soča“ tekom zadnjih let blatila in obrekovala?

Ali ni torej naravno, da se nadzorniki takega lista nekako „ženirajo“?

Mi pozdravljamo to kot prvo znamenje poboljšanja teh gospodov. Ko bi se pa morda v tem varali, poudarjamo že danes, da bomo odslej smatrali gori imenovane gospode za vse odgovorne, kar bo „Soča“ še zagrešila. Za morebitne nadaljnje napade, laži in obrekovanja, za nadaljnjo pohujšljivo pisavo „Soče“ ne bo pred slovensko javnostjo odgovoren le lastnik in urednik „Soče“, marveč pred vsem gospodje dr. Tuma, dr. Gruntar, Rudolf Konjedic, Andrej Jakil in prof. Seidl.

Deželno odborništvo in dr. Tumovo glasilo. — Deželno odborništvo, ta za dr. Tumovo izblubljeni raj, dela kolovodjem „narodno-napredne“ tako preglavico, da se je res bati, da ponore. Naj se vendar jedenkrat umirijo gospodje, naj gledajo raje na to, da spravijo v red druge zadeve, ki bi jih morda veliko bolj interesirali in pri katerih je njih slava in njih bodočnost v veliko večji nevarnosti! Mi smo popolnoma prepričani, da bode poslovanje v deželnem odboru, kar se tiče onega referata na slovenski strani naše dežele, katerega je imel v rokah dr. Tuma, vsestransko bolj redno, stvarno in pozitivno, nego pa je bilo v preteklih šestih letih. O tem se bodo najbolj prepričala v kratkem dotična županstva, ki so bila dr. Tumovih šikan in dlakocepljenj že do vrh glave sita. Bahači! Na dan s pozitivnimi dejstvi, ki naj dokažejo tisto „blagodejno“ dr. Tumovo delovanje v prid goriški deželi! (Ali je to morebiti užitina? Op. stavca.) Najsmesnejše pri pri vsem tem pa je to, da ti ljudje naša

želni odbor ljudje, ki ničesar ne razumejo o kmetijstvu. In kdo so ti ljudje? Dr. Anton Gregorčič in prof. Berbuč ter njihova namestnika gg. Anton Klančič in Ant. Jakončič. Prva dva sta kmečka sinova, katera sta svojo prvo mladost preživela v domači kmečki hiši in sta potem še kot dijaka o počitnicah gotovo sama morala poseči večkrat po kmečkem orodju, kakor je to že navadno pri dijakih iz kmečkih domov. Druga dva sta pa veleposestnika in je posebno prvi, ki se od svojih mladih nog vedno in izključno peča z upravo svojega lepega posestva. In ti gospodje naj bi ne razumeli ničesar o kmetijstvu? Razume pa naj o kmetijstvu ljubljanskega mestnega šofarja sin dr. Tuma, ki mogoče še danes misli, da rastejo kurja jajca — na vrbi in ki pravi, da kmetu ni pomagati!

O ti preklicane svitile kronice! Ko bi teh ne bilo, kako bore malo bi se ta „napredna“ gospoda brigala za to odborništvo! Dokler so mislili, da so te svitile kronice nakazane dr. Gregorčiču, napadali so njega, pustivši popolnoma v miru g. Antona Klančiča, zdaj pa, ko so zvedeli, da so te svitile kronice nakazane g. Ant. Klančiču, napadajo pa tega. Poprej ni vedel ni znal in ni ničesar razumel dr. Gregorčič, zdaj pa je g. Ant. Klančič oni, ki ničesar ne ve in ničesar ne razume! In na kak način so se spravili nadenj! Prav tako, kakor da bi bil njih podložnik! Ukazovati mu hočejo celo, kje da naj stanuje, kje da naj sprejema akte! Mogoče da mu bodo tudi začeli predpisovati, kolikokrat na dan naj jé, kedaj zvečer naj gre spat in ob kateri uri zjutraj mora na noge! Da, postali so ti — buteljni tako smešni, da so se jih začeli sramovati celo njih prištaši. Prepričani smo, da bi bil g. Anton Klančič kar čez noč najboljši človek in najpametnejši v očeh teh ljudij, ako bi pustil, da se mu prinašajo deželni akti v — Tumovo pisarno in da ga dr. Tuma nadomestuje v poslovanju in — prejemanju svetlih kronic. V tem slučaju bi mu ti ljudje ničesar ne očitali, ako bi v resnici nič drugega ne delal nego prihajal k sejam deželnega odbora in tam čital poročila, katera bi mu izdelal dr. Tuma. V tem slučaju pravimo, bil bi g. Anton Klančič varen pred „Sočini“ napadi, ako bi ga tudi drugače po cele tedne ne bilo v Gorico.

Fizikalna predavanja v Dreherjevi dvorani pretekli četrtek in petek nudila so poslušalcem zares izreden užitek, in gotovo se nobeden ni kesar radi njih poseta. Predavatelj g. Dähne ima neprenehno zmožnost, spraviti predmete najviše strokovnjaške učenosti v tako poljudno obliko, da jih lahko razume vsak pazljivi lajik. Začenši s temeljnim pojmom, ki ne zahteva nobenega strokovnjaškega predznanja, izvaja iz tega posledico za posledico, dokler ne dojde do končnega glavnega dejstva. In dokler mu usta govore, se gibljejo roke neprestano, pripravljaje nastopni poskus, tako da se po imenovanju pojava isti tudi že prikaže v vsej krasoti močne električne luči, enkrat kot projekcija na velikem belem zastoru na odru, drugič kot povečana senca kakega drobnega predmeta, tretjič kot razsvetljeni predmet sam. Na ta način nam je razložil prvi večer brezžično telegrafijo in telefonijo, počenši s pojmom magnetnega in električnega polja in potem razkazavši zvezo magnetizma z elektriko, električno valovanje in resonanco in bistvo „cohererja“ (glavnega dela brezžičnega telegrafa). Drugi večer pa je začel s pojmom svetlobnega in zvočnega valovanja in nas pripeljal preko pojavov interferencije, šara (spektrum), razkrojenja belih žarkov v barvene in narobe itd. do razumevanja fotografiranja v naravnih barvah. Pokazal nam je nazadnje celo vrsto tako nastalih barvenih fotografij, projiciranih na zastor, ki so vzbujale najživahnejše občudovanje. Škoda, da je predavanje kazilo našim ušesom nenavajeno govornikovo saksonsko narečje in njegova napaka, da mnoge zloge in celo bistvene izraze posebno na koncu stavka nekako požira, t. j. tako zamolklo izgovarja, da jih ni slišati. Obečal nam je, vrniti se čez par let z novim programom. Brez dvoma bo takrat udeležba še veliko ogromnejša, kakor je bila že zdaj, ko je prišel k nam kot neznanec.

Novi most čez Sočo pri Barki. — O stavbi tega mostu se poroča, da je vsa železna dela pri mostu prevzela tvrdka Waagner v Gradcu. Železja bode 900.000 kilg. Ves material bode došel na mesto izgotovljen do konca tega leta a meseca februarja 1903 pa mora biti most dovršen.

Število zaprtih v tuk. zaporih

od teh so zapustili zapor vsi razun 22ih. Prišlo pa jih je v zapore, da prestanejo kazni, 296, od teh jih je koncem leta še ostalo v zaporih 42.

Od strani okrajnega sodišča bilo je pripeljanih v zapore 100 oseb; obsojenih pa je bilo 822, razun 15 prestali so vsi ti kazni. Policija jih je zapela 612, od teh je ostalo v tekočem letu še 10 v zaporu. Odnanih je bilo 97, trije se nahajajo še v zaporih, ker se ne ve, kam da so pristojni. Med temi obsojenimi in zaprtimi je bilo 167 žensk. 34 kaznjencev so odpeljali v Gradišče in Koper, ki imajo vsi skupaj prestati kazni 64 let in 1 mesec.

Vendar jedenkrat! — Vsakemu se je zdelo čudno, zakaj da stoji toliko časa prazno veliko poslopje pri „rusi hiši“, ki je namenjeno, da vsprejme pod svojo streho tukajšnje hirajoče ubožce. Kakor čujemo, bode jelo vendar jedenkrat izpolnjevati svoj namen in to dne 1. februarja t. l. Pri vsem tem pa ostane poslopje še vedno brez kuhinje in kakor čujemo, dovažala se bode hrana hirajočim iz drugega poslopja na — vozičkih. Kje so imeli pač glavo gospodje pri izdelovanju načrtov in pri potrjenju istih!

Sneg. — V nedeljo popoldne je snežilo celo v našem mestu. Ali sneg ni obležal v mestu, pač pa je dobro pobelil bližnje hribe, posebno trnovski gozd in Čaven; s Krasa se nam pa poroča, da ga je ondi padlo celo za pedenj visoko.

Razglas. — Davčni oddelek tukajšnjega c. kr. okrajnega glavarstva opozarja osebe, ki so podvržene osebnim dohodarini, da glasom naredbe c. kr. fin. ravnateljstva z dne 20. decembra 1901 št. 44841 se izteče rok za vlaganje dotičnih napovedi dne 31. prosinca. — Da se izognejo neljubim posledicam, je torej v lastno korist davčnih zavezancev, da predložijo napovedi še tekom tega meseca.

Samomor. — Včeraj popoldne se je vstrelil na pokopališču sv. Lenarda v Gradcu gosp. Ivan Chenevière, ravnatelj centralnega poštnega urada v Gradcu. Pokojnik je Goričan, še le 52 let star. Urok samomoru pravijo nekateri da je bila neozdravljiva bolezen, drugi pa pravijo, da je bil vzrok njegovo domnevanje, da ga vse preganja.

„Slavčeva“ maskarada. — V nedeljo dne 2. februarja 1902 priredi ljubljansko slovensko delavsko pevsko društvo „Slavec“ v „Narodnem Domu“ veliko društveno maskarado. Telovadna dvorana bode pri tej priliki spremenjena v čarobno gozdno pokrajino. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Prizori v začaranem gozdu: 1. V zakletem gozdu; 2. Razgled pri puščavniku Antonu; 3. Pri čarovnici; 4. V razbojniškem brlogu; 5. Polnočni ples na Kleku. — Vstopnina za člane 1 K, maske 1 K in obitelji po tri osebe 5 K.

S koncem sveta zopet — nič. Listi so zabeležili, da ameriški astronomi naznanjajo, da fiksna zvezda Groombridge s hitrostjo 240 kilometrov na sekundo leti naravnost proti naši zemlji. Dotično vest so ironizirali in prav so imeli. Dotična zvezda je od zemlje oddaljena 225 bilijonov kilometrov. Ako bi zvezda na leto tudi 10 milijard kilometrov pomaknila se proti naši zemlji, potrebovala bi vendar 22.500 let, da bi premagala razdaljo do naše zemlje. Po tem računu paše Groombridge šele 4. januarja leta 24.401 na našo zemljo. Nam se torej te zvezde še ni treba prav nič bati.

Izjava

Dne 22. t. m. sem bil od g. Antona Lebnana nadučitelja iz Komna, pri delu hudo napaden (zraven mene je bilo še 7 oseb) in to zaradi neke pisave brez podpisa.

G. nadučitelj, slabo ste zadeli! Zaradi pisave, katero ste mi očitali, Vam resnici na ljubo povem da nisem bil nikdar v dotiki še z nobenim brezimnim pismom, še manj pa da bi je pisal, dasiravno sem slišal šelanskega leta pogovor med ljudmi, da ste prejeli neko brezimno pismo in da sumite name. Ta sum ste ravno istega dne potrdili z besedami: da poznate pisavo. V resnici Vam povem, da moje pisave že 16 let videl niste. Pa akoravno ste imeli sum name, ste gotovo vedeli za svojo sveto dolžnost, pa ne me pri delu napadati pred ljudmi! Iz Vašega postopanja istega dne se razvidi, da imaste debelejšo glavo nego trebih. Kar se tiče osramotenja, katro ste se namenil mi napraviti, se Vam je zgodilo po starem pregovoru ki pravi: Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade. Toliko v obrambo svoje časti.

